

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ЦЬОГО ДНЯ

■ 1874 р. Народився вчений у галузі гірничої справи Олександр Скочинський. Брав, зокрема, участь у проектуванні шахт Донбасу. ■ 1894 р. В Одесі народився Ісаак Бабель, письменник («Одеські оповідання», «Конармія»). ■ 1920 р. Створено Український Червоний Хрест. ■ 1930 р. У столиці Уругваю Монтевідео відкрився перший чемпіонат світу з футболу. ■ 1938 р. Народився композитор Мирослав Скорик. ■ 1972 р. На Харківському турбінному заводі розпочалося серійне виробництво турбін для АЕС.

Зі шпигунами майбутнього у нас не панькаються

▼ 8–9

Львівські обсерваці

▼ 10

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Складний початковий етап ми подолали

Виступ Голови Верховної Ради України Володимира ЛИТВИНА під час закриття першої сесії Верховної Ради України

Шановні народні депутати! Шановні гості! Журналісти!

Завершується перша сесія Верховної Ради України 4-го скликання. Найважче в кожній справі — початок. Для парламенту ця прописна істина справедлива чи не вдвічі. Збираючи переможців передвиборних баталій, він акумулює величезну енергію, яка готова дати відчутний імпульс розвиткові суспільства і країни, або розрядитися, а то й вибухнути. Саме в такій атмосфері вирішувалися наші організаційні, кадрові та інші питання, закладався фундамент для чотирирічної роботи Верховної Ради України.

(Закінчення на 2-й стор.).

Сесія результатів і політичної зрілості

Ранкове і денне засідання 12 липня

Основний час останнього пленарного дня першої сесії ВР четвертого скликання народні депутати присвятили обговоренню доповіді уряду про стан виконання Закону України «Про Державний бюджет України на 2002 рік» та про використання коштів з Резервного фонду Кабінету Міністрів у поточному році.

З доповіддю виступив Міністр фінансів Ігор Юшко, із співдоповіддю — голова Комітету ВР з питань бюджету Петро Порошенко. Міністр поінформував, що в першому півріччі економіка України зростала, обсяг ВВП збільшився на 4,3 відсотка, а промислового виробництва — на 5,8 відсотка.

(Закінчення на 3-й стор.).

ПАКЕТИ — ПІД СУКНО, А СТАНДАРТИ — В ДІЮ

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Уряд України має намір запровадити новий стандарт, що передбачатиме обов'язковий продаж молока в упаковці. І водночас — заборонятиме його реалізацію в роздрібній торгівлі у банках та цистернах. Санкції, коментують у Кабміні, сприятимуть додержанню гігієнічних норм та підвищенню якості молока, що його продають уроздріб. Поки що це тільки перспектива — у коридорах влади не знають, що запропонувати замість цього моторним бабцям, які живуть від корови та направо і наліво торгують свіжим молочком у трилітровках. Тому й вирішено, такі добрі наміри до кінця поточного року поки що покласти під сукно. А от нові стандарти щодо закупівлі молока, адаптовані до вимог Євросоюзу, вже стали чинними.

(Закінчення на 4-й стор.).

ПЕРЕДПЛАТИВ І ВИГРАВ!

Путівка до дня народження

Житель села Слобода Старокостянтинівського району Сергій Іванович Лавренчук навіть не сподівався на такий подарунок. Уперше за вісім років, що передплачує газету «Голос України» йому пощастило — виграв у розіграші серед передплатників путівку до санаторію «Україна», що в селі Маків Дунаєвецького району на Хмельниччині. Оце так подарунок! Та ще й до дня народження, адже 30 липня нашому шановному передплатнику виповнюється 79 років. З чим ми його сердечно вітаємо й зичимо наснаги й міцного здоров'я. А путівка до санаторію цьому й сприяє.

(Закінчення на 3-й стор.).

На знімку: пенсіонер Сергій Лавренчук отримує путівку до санаторію «Україна» з рук відповідального секретаря об'єднання власкорів у Хмельницькій області «Укрпреса» Ніни Стецької.

Фото Михайла ВАСИЛАШКА.

У НОМЕР

***

Півтора десятка позовів проти... дерев, що впали де на автомобіль, де на помешкання, розглядається нині в судах Одеси. Збитки, схоже, відшкодовуватимуть міські служби, які мали б стежити за деревами, деінде старезними, не ладними протистояти вітру. Ліпше витратитися на те, аби оперативно їх спиляти, замінивши новими насадженнями, вирішив міськвиконком. Цю роботу вже розпочали, **повідомляє наш власний кореспондент Георгій ВОРОТНЮК.**

***

З 1 серпня у столиці підвищаться тарифи на проїзд у громадському транспорті, заявив київський міський голова Олександр Омельченко. Щоправда, більш як 600 тисяч пільговиків і надалі зможуть користуватися метро, тролейбусом, трамваєм та автобусом безплатно. Конкретну вартість проїзду (нині кияни сплачують — 50 коп.) О. Омельченко пообіцяв уточнити наприкінці липня.

***

15-річний хлопець загинув у четвер під час пожежі в одному з будинків Єнакієвого Донецької області. Господарка дому, її мати та шестирічний син врятувалися, оскільки вчасно прокинулися і вискочили у вікно.

А в місті Білозерському Добропільського району 25-річна жінка, яка вийшла до магазину по продукти, повернувшись, знайшла своїх дітей без ознак життя. Трирічний Ваня та шестирічний Володя знайшли батькову запальничку і залізли побавитися нею до шафи. В результаті задихнулися чадним газом, **повідомляє наш власний кореспондент Ліна КУЩ.**

Майже 200 тисяч українських колишніх остарбайтерів уже одержали компенсацію

Складний початковий етап ми подолали

Виступ Голови Верховної Ради України Володимира ЛИТВИНА під час закриття першої сесії Верховної Ради України

(Початок на 1-й стор.).

Підбиваючи підсумок двох місяців, можна зробити висновок: складний початковий етап ми подолали загалом без значних втрат. Як відомо, Верховна Рада нового складу розпочала роботу 14 травня, а вже 11 червня мала свій організаційний каркас. Нам вдалося порівняно швидко сформувати органи Верховної Ради, дійти згоди щодо кількості функцій та персонального складу комітетів. Нагадаю, що наші попередники зуміли впоратися з цим завданням лише 15 липня.

Незважаючи на високу політичну температуру сесійних засідань, ми зуміли все-таки обійти глухі кути. Допомогли в цьому високе почуття відповідальності депутатів перед українським народом, відкритість до діалогу, розуміння необхідності компромісів, вироблення узгоджених позицій. У всьому цьому — свідчення високої політичної зрілості депутатського корпусу.

До важливих підсумків етапу, що минув, слід зарахувати і завершення в основному політичної структуризації парламенту. На основі шести політичних партій і блоків, які увійшли до його складу за результатами виборів, сформовано 14 депутатських фракцій і груп. Це, вважаю, нормально.

У результаті більш чітко окреслилися інтереси представлених у Верховній Раді політичних сил. Глибша структуризація вирішує роль погоджувальної ради депутатських фракцій та груп, перетворює її на головний парламентський інститут пошуку компромісів і визначення рівнодіючої усіх наявних векторів. Це, у свою чергу, дасть можливість краще використати час для сесійних засідань Верховної Ради.

Якісний склад парламенту відношу до головних чинників, які дають підстави розраховувати на прорив України у нову якість, на те, що вона врешті-решт віднайде своє властиве і гідне їй місце у новому світі — світі, який перманентно змінюється і ускладнюється.

Підтвердження цього вбачаю у високій кваліфікації депутатського корпусу.

Нагадаю, серед нас 49 докторів і 88 кандидатів наук, 124 депутати мають необхідну базову освіту для парламенту: економісти і юристи. У цій залі — парламентарії, досвід роботи яких становить національне надбання України — це без перебільшення можна стверджувати — а також ті політики, які, що називається, прорвалися до Верховної Ради вперше, маючи у своєму активі школу практичної роботи за нових умов і обставин. Таке поєднання, такий симбіоз створюють додаткові і сприятливі умови для ефективної діяльності вищого законодавчого органу країни.

Зрослий потенціал Верховної Ради України підтверджується і тим, що всі без винятку новосформовані комітети, а вони є першочерговою і основною ланкою попередньої підготовки законопроектів, з ходу розпочали законотворчу роботу. За місяць ними підготовлено і запропоновано до розгляду у пленарному режимі майже сотню проектів законодавчих актів.

На сьогодні Верховна Рада вже розглянула 75 законопроектів, з яких 36 прийнято в цілому. Нагадаю, що за першу сесію минулого скликання було прийнято лише 11 законів. Серед них і Митний кодекс, над яким Верховна Рада билася кілька останніх років.

Верховна Рада дала згоду на призначення Генерального прокурора України. Вирішено питання, пов'язані з роботою Національної ради України з питань телебачення та радіомовлення. Упорядковано роботу помічників-консультантів народних депутатів. Проведення днів уряду, заслуховування інформації, звітів Кабінету Міністрів, обговорення доповіді про виконання бюджету, Бюджетної резолюції свідчить про налаштованість парламенту на послідовніше здійснення своєї контрольної функції. І це добре, і це правильно. Хоча, зрозуміло, має і матиме певні нарікання, а то й непорозуміння. У зв'язку з цим хотів би звернутися до однієї історичної паралелі.

1848 року у Франції відбулася антимонархічна, тобто демократична, революція. Як і в будь-якій революції, у ній було багато безчинств, зокрема і кривавих, адже вершили її не найосвіченіші люди, це був простий народ, прості городяни. Одного разу їм під гарячу руку потрапив Герцен. Його схопили як іноземця, а що коли шпигун, і потягли в дільницю, де могли просто, як він пише, розстріляти. Поряд проходив знаменитий Токвіль, тоді депутат установчих зборів, представник народу, як пише Герцен, з безглуздою лійкою, тобто депутатським значком, у петельці. 1838 року Токвіль побував у США і після повернення написав величезну книгу «Демократія в Америці». Це до нинішньої пори найкраща у світі книга про демократію взагалі.

Герцен попросив його про заступництво. На що Токвіль, як пише Герцен, вельми чемно розкланявся і видав таку банальність: «Законодавча влада не має жодного права вступати у розпорядження виконавчої». Якби Герцен не був постраждалою стороною, він міг би з цього приводу сказати щось інше: про те, наприклад, що взагалі-то через невтручання законодавчої і виконавчої влад у справи інколи можна отримати трагічний результат. Отже, коли диктує необхідність, можна, треба, конче потрібно втручатися. Сподіваюся, що більшу увагу цій справі, цій стороні справи приділятимуть і комітети Верховної Ради України.

Практично кожний другий закон, прийнятий Верховною Радою, — це закон за поданням Президента України і Кабінету Міністрів. І це також добре. Певен, що зробити законодавчий процес ефективним, добитися високої якості прийнятих законів можна, лише поєднавши зусилля парламенту, Президента та уряду України. Проте вже сам перелік законопроектів, які встигла розглянути Верховна Рада, змушує зосереджувати увагу на такому питанні. Абсолютна, підкреслюю, абсолютна більшість законопроектів, що їх вносить уряд, не має системного, а точніше сказати, системоутворювального характеру. Переважно вони розраховані на продовження, а подекколи певну модифікацію ручного управління, яке за всієї ринкової риторики лише укорінюється в нас. Створюється враження, що ми живемо одним днем. На мою думку, це похідна від того, що у владних структурах залишається сильне відчуття тимчасовості, а звідси і безсистемність у роботі, відсутність бажання і прагнення працювати на перспективу, на виріст, створювати нові правила поведінки.

Отже, всім нам належить усвідомити очевидне: завдання дня нинішнього, не кажучи вже про перспективу, не можна, більше того, небезпечно розв'язувати за допомогою інструментів із дня вчорашнього. На превеликий жаль, за риторикою нерідко простежується небажання працювати над законопроектами проривного характеру. Не кажу вже про якість тієї, так би мовити, сировини, яка вноситься до сесійної зали. Це, крім всього іншого, вказує на те, що, констатуючи наявність розуміння у Верховній Раді, Президента і уряду необхідності вибудовування системи ефективної влади, ефективного управління, ми практично нічого не робимо в цьому напрямі. А сконсолідувати українське суспільство, українську еліту, яка, повторюю, закумульована в парламенті, можна лише в процесі змістовної роботи.

Звертаю увагу на цей бік справи особливо, бо Україні сьогодні вкрай необхідна стратегія співпраці як визначальна передумова стабільності, передбачуваності, динамічного поступу суспільства й держави. Водночас, на моє переконання, пропоновані зміни до Основного Закону мають бути хірургічно точними, виваженими і обгрунтованими. Їх не можна базувати тільки на партійному баченні, а тим більше, надавати їм ознак реваншу. Нам треба будь-що продемонструвати громадянську мужність, стати вище політичних уподобань і діяти з позицій інтересів народу та держави.

Те, що сьогодні з одного і того ж питання часто маємо декілька законопроектів від депутатів, уряду, Президента, які нерідко виключають один одного, наочно свідчить, що всі плани співпраці і всі погоджувальні зустрічі переважно не вийшли за межі ритуалу. Потрібна конкретна, підкреслюю, конкретна, взаємоузгоджена робота, щоб уже на стадії підготовки законопроектів узгоджувалися всі позиції. В ідеалі нам треба орієнтуватися на один законопроект, який відповідав би всім вимогам і стандартам.

Слід поставити питання про аналіз, осмислення всього наявного законодавчого поля і на цій основі визначити систему законотворчої роботи з урахуванням внутрішніх і зовнішньополітичних завдань, які стоять перед країною. Визначальним, знаковим має стати прийняття закону про основні засади внутрішньої і зовнішньої політики України.

Ми повинні, зобов'язані визначити вектори свого розвитку на основі усвідомлення національних інтересів і стратегічних цілей, чітко окресливши їх. Тільки тоді станемо самими собою і перестанемо пристосовувати свою економіку, свою зовнішньополітичну лінію, зрештою свій народ під когось і під щось.

Ще раз хочу наголосити на основному і визначальному: Україна повинна знайти, Україна повинна визначити своє місце в сучасному світі, насамперед в Європі. При цьому наша політика має бути виключно проукраїнською, наступальною, егоїстичною, орієнтованою на жорстке відстоювання українських інтересів і всередині країни, і зовні. У цьому Верховна Рада покликана відігравати провідну, визначальну роль.

Живучи в епоху надзвичайно швидких змін, які потребують від нас не відгороджуватися від світу, мусимо шукати шляхи ефективної інтеграції. Водночас вся наша законотворча робота має враховувати, як на мене, такий важливий постулат, на якому не раз наголошував народний депутат Павловський: не можна віддавати все на відкуп ринковій економіці, хоча ринок забезпечує розв'язання багатьох проблем. Ми повинні орієнтуватись і діяти в такий спосіб, щоб забезпечити рівновагу між державою і економікою, інакше за наших умов ми весь час будемо перебувати в очікуванні вибуху чи то соціального, чи то політичного. Поки що ми можемо констатувати кризу економічних рішень, інакше кажучи, кризу економічної політики.

І ще одне. Ми вперто продовжуємо недооцінювати людський капітал при тому, що він завжди був і залишається головним чинником економічного розвитку.

Тож ціннісна, гуманітарна складова має бути постійно присутньою під час розгляду та прийняття будь-якого закону, хотів би підкреслити — будь-якого закону. Більшу активність, на наш погляд, мають відігравати відповідні комітети і не обмежуватися лише закликами. Потрібні змістовні пропозиції, законопроекти тощо.

Ми йдемо на парламентські канікули, шановні колеги, точніше, робимо перерву у спільній роботі, маючи значний заділ. З урахуванням 118 законодавчих актів, які прийшли до нас минулого скликання, на підготовці в комітетах сьогодні — майже 400 законопроектів. Вони продовжують надходити. Вам роздано орієнтовний перелік законопроектів, пропонованих суб'єктами права законодавчої ініціативи для внесення до порядку денного другої сесії, яка розпочне роботу 3 вересня.

Із більш як 300 законопроектів, внесених до переліку, переважна більшість стосується економічної і соціальної політики галузевих проблем. На осінній сесії маємо розглянути і затвердити Державний бюджет України на 2003 рік. Саме в цьому головному фінансовому документі буде закладено визначальні параметри життя і держави, і кожного українського громадянина. Особливої уваги потребує Податковий кодекс, над яким сьогодні працює робоча група.

Насамкінець вважав би за необхідне ще раз підкреслити. Перша сесія Верховної Ради України четвертого скликання завершує роботу у нормальному штатному режимі, просуваючись уперед по всьому фронту законотворчої діяльності. Це можна вважати нашим головним спільним здобутком.

Дякую всім вам, шановні колеги, за співпрацю і розуміння.

Якісно новий рівень

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Відносини між Україною і Норвегією рівні і стабільні, ща дає підстави говорити про потребу виводити їх на якісно новий рівень. Зокрема, поглиблювати міжпарламентські зв'язки і всіляко сприяти збільшенню обсягів торгівлі. Про це заявив Голова Верховної Ради України Володимир Литвин під час зустрічі з Надзвичайним і Повноважним Послом Норвегії в Україні Йостейном Бернхардсеном.

Поділяючи думку глави українського парламенту, посол зазначив, що намітилося позитивне зростання норвезьких інвестицій в економіку України. Йостейн Бернхардсен передав Володимирові Литвину листа від його норвезького колеги із запрошенням відвідати Норвегію 14—18 жовтня. Під час запланованого візиту мають відбутися зустрічі Голови ВР України з парламентаріями, міністром закордонних справ, Прем'єр-міністром Норвегії.

Цього ж дня Володимир Литвин зустрівся з Президентом Словенії Міланом Кучаном. «Ми хочемо мати ефективні зв'язки з вашим парламентом, адже саме парламенти відіграють визначальну роль, бо вони створюють законодавче поле держави», — заявив Голова Верховної Ради України. Слід зазначити, що у Верховній Раді вже сформована група дружби з парламентом Словенії. Володимир Литвин також відзначив важливість співпраці у сфері економічних відносин та потребу збільшення договірної основи між країнами. Мілан Кучан, у свою чергу, підкреслив, що Словенія не бажає нових розподілів у Європі і покладає багато сподівань на покращення україно-словенських відносин.

Яна СТАДІЛЬНА, Тетяна ПАСОВА

На знімку: зустріч з послом Норвегії.

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Пропорційна система знову не пройшла

Вечірнє засідання 11 липня

За результатами таємного голосування, котре відбулося під час перерви, з чотирьох кандидатів на посаду судді Конституційного Суду України депутати підтримали лише одного — Павла Ткачука.

Голосуванням у залі було звільнено суддю Господарського суду Миколу Гречківського, а також обрано безстроково суддів апеляційних, місцевих та військових судів у деяких регіонах України. Депутати призначили Анатолія Селіванова, завідувача відділу зв'язків з органами правосуддя, постійним представником парламенту в Конституційному Суді.

Врахувавши пропозиції Президента, депутати ухвалили в цілому Митний кодекс України, Закон «Про статус депутатів місцевих рад» та Закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України стосовно відпусток», ратифікували низку міжурядових угод.

На повторне перше читання було відправлено проект змін до закону «Про ліцензування певних видів господарської діяльності», що передбачає впровадження ліцензування оптової торгівлі цукром. До осені відклали депутати і слухання проекту закону про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) надходжень, одержаних злочинним шляхом. Серед законів, котрі депутати схвалили на вечірньому засіданні, — зміни до Закону «Про пенсії за особливі заслуги перед Україною», що розширює перелік тих, хто має право на отримання такої пенсії і передбачає новий розрахунок надбавки відповідно до прожиткового мінімуму.

У першому читанні прийняли парламентарії й законопроект про зміни до Кодексу законів про працю — стосовно посилення відповідальності за невчасну виплату заробітної плати та ухвалили зміни до Закону «Про оплату праці», які обмежують натуроплату праці 50 відсотками.

Різні думки лунали в залі під час обговорення проекту постанови «Про визначення виборчої системи виборів народних депутатів України», внесеної Комітетом ВР з питань державного будівництва та місцевого самоврядування. Ним пропонувалося визначити, що вибори народних депутатів мають проводитися за пропорційною системою в єдиному загальнодержавному виборчому окрузі, що має стимулювати політичну структуризацію суспільства. Зокрема, лідер фракції Соцпартії Олександр Мороз поцікавився, чи врахували з цього приводу думку Президента України, котрий висловився за пропорційну систему? На що доповідач Юрій Ключковський зізнався, що «цей аргумент не фігурував у комітеті під час обговорення». З аргументами «проти» виступили депутати Сергій Матвієнків від «Єдиної України» («Не чув, щоб народ горою стояв за пропорційну систему»), Валерій Асадчев від «Нашої України» («Тут тоді сидітимуть 350 депутатів-киян, треба враховувати регіональні списки»). Зрештою, проект ухвалено не було. Відхилили депутати й законопроект про запровадження мораторію на прийняття законів з надання податкових пільг у разі ввезення товарів на митну територію України, запропонований Президентом, а також не прийняли пропозиції глави держави до Закону України «Про списання та реструктуризацію заборгованості за квартплату, комунальні послуги, спожиті природний газ та електроенергію».

Насамкінець схвалено у першому читанні низку важливих економічних законів: поправок до законів про оподаткування прибутку підприємств, про ПДВ та акцизний збір.

Алла БРУСИЛОВА.

Сесія результатів і політичної зрілості

Ранкове і денне засідання 12 липня

(Початок на 1-й стор.).

Більше половини промислових підприємств працювали прибутково, до Держбюджету за перше півріччя надійшло 19,7 млрд. грн. Хоча це й на 3 млрд. більше порівняно з першим півріччям минулого року, але план надходжень виконано лише на 43,4 відсотка. У цифрах це — невиконання в сумі 1,2 млрд. грн. Серед причин Ігор Юшко назвав пільгове оподаткування окремих галузей промисловості, зокрема металургійної.

Бюджетна політика, наголосив Міністр фінансів, була насамперед спрямована на забезпечення потреб соціальної сфери. Сюди спрямовано 16,3 млрд. грн. або на 2,9 млрд. більше, ніж за цей само період торік. Хоча знову це становить лише 87,7 відсотка до плану.

Голова Комітету ВР з питань бюджету Петро Порошенко вважає, що Україна ввійшла у смугу вповільненого зростання економіки. Збільшення ВВП та осбягу промислового виробництва на незначні відсотки не може задовольнити суспільство. До того ж темпи зростання доходів бюджету на цьому тлі ще менші. Зведений бюджет за півріччя виконано на 90 відсотків. Тривожить, що спеціальний фонд Держбюджету тим часом виконано на 118 відсотків, а спеціальні фонди місцевих бюджетів — аж на 160 відсотків. Це свідчить про тиск на суб'єктів господарювання. Особливо гостре становище склалося з фінансуванням охорони здоров'я, освіти та культури. Що стосується резервного фонду Кабміну, то триває практика, коли 30 відсотків цього фонду використовують не за цільовим призначенням.

Комітетом запропоновано проект постанови, яким рекомендується визнати роботу з виконання Держбюджету за перше півріччя 2002 року такою, що не відповідає показникам затвердженого законом головного фінансового документа країни. Мінфіну потрібно врахувати недоліки та подати наступний звіт за 8 місяців. Рішення з обговореного питання прийматиме наступна сесія.

Народні депутати проголосували за дві постанови, додатково включені до порядку денного. Перша стосувалася інформації Кабміну на минулому дні уряду про стан підготовки до жнив. Друга — ситуації, яка виникла у зв'язку з повторними виборами до Верховної Ради в окремих округах Черкаської та Дніпропетровської областей. Тамтешні апеляційні суди та окружні комісії заборонили народним депутатам брати участь у передвиборній агітації. Прирівнявши їхній статус до державних службовців. Прийнятою постановою ЦВК зобов'язано роз'яснити окружним комісіям їхні повноваження, а Вищій Раді юстиції — відповідно суддям.

На закритті сесії виступив Прем'єр-міністр Анатолій Кінах. Підсумки роботи парламенту підбив Голова Верховної Ради Володимир Литвин. Виступ читайте в нашій газеті.

Перед початком роботи Голова Верховної Ради Володимир Литвин повідомив про входження народних депутатів: Костянтина Жеваго — до складу депутатської групи «Європейський вибір», Валерія Сушкевича, Василя Гладких — до фракції «Трудова Україна», Михайла Потебенька — до депутатської групи «Демократичні ініціативи».

Анатолій КАРАСЬ.

У НОМЕР

ЩИРО ВАШ
перший головний редактор газети «Голос України»

Кожна зустріч заводить годинник, який відлічує час до прощання.

Ми зустрілися з Вами, вельмишановні читачі, на початку січня 1991-го, коли вийшла у світ нова газета — «Голос України».

Величезне спасибі всім, хто передплачував і передплачує «Голос України», підтримуючи цим чи не єдину в державі газету, яка надає на своїх сторінках слово представникам усіх сущих політичних сил. У такий спосіб ми з вами, шановні друзі, в міру наших скромних можливостей захищаємо свободу слова.

Окремо хочу висловити щиру вдячність усім, хто писав особисто мені як головному редакторові, хто схвалював якість мої публікації, критикував, дискутував, тобто був небайдужим до моїх скромних опусів. Я зберігаю чимало Ваших листів, це пов'язує нас, залишає разом. «Як прожити селянським та робітничим сім'ям?», —запитує усіх нас, депутатів, авторка з Онуфріївки Кіровоградської області. Хіба можна цього листа списати до архіву за такого нашого життя? Забираю його з собою...

Сподіваюся, вельмишановні читачі, що Ви й надалі підтримуватиме «Голос України», і ми з Вами ще зустрінемося на його сторінках.

З повагою
Сергій ПРАВДЕНКО.

Олександр Жир під охороною. І готовий до «нападу»

Правоохоронці відреагували на опубліковану в «Голосі України» заяву лідера «Нашої України» Віктора Ющенка про підготовку замаху на Олександра Жира: кандидатові в народні депутати по 35-му виборчому округу виділено охорону. Водночас УМВС у Дніпропетровській області повідомляє, що до оприлюднення цього попередження жодної інформації про підготовку теракту проти екс-голови спеціальної парламентської слідчої комісії не надходило.

Нині міліція перевіряє «сліди виступу» В. Ющенка в нашій газеті, а «об'єкт охорони» підтверджує достовірність даних лідера «НУ»: замах планувався для «недопущення моєї перемоги на довиборах». Утім, фізична розправа — лише один з пунктів заготовленої чорної політтехнології: за словами О. Жира, завтра «спекотний» округ ще більше мають розпалити масовими фальсифікаціями. Однак кандидат у депутати не втрачає оптимізму: якщо він попри все переможе, то в парламенті знову займатиметься резонансними справами у складі новостворених слідчих комісій. Для нього «не має принципового значення, що нині їх очолюють інші люди». Олександр Жир рішуче налаштований довести до кінця всі справи, що належать до компетенції комісії, головою якої він був. Тим більше що має в розпорядженні матеріали, які, можливо, дадуть відповіді на запитання про причини і час смерті Георгія Гонгадзе. Вони раніше не оприлюднювалися і нині грунтовно перевіряються. Крім того, О. Жир нібито поінформований в «цікавих деталях» загибелі глави «Укрспецекспорту» Валерія Малєва та народного депутата Вадима Гетьмана. Одне слово, «об'єкт під охороною» готовий до «нападу».

Людмила КОХАНЕЦЬ.

ФОТОФАКТ

Фото Олександра СЄРОГО.

Одеська область встановила побратимські відносини з китайською провінцією Фуцзянь.

На знімку: голова Одеської облдержадміністрації Сергій Гриневецький і губернатор провінції Фуцзянь Сі Цзіньпінь, який прибув з офіційним візитом, обмінялися сувенірами.

Верховна Рада України глибоко сумує з приводу передчасної смерті **Мещерякова Валерія Федоровича** — народного депутата України першого скликання, відомого українського вченого і педагога, та висловлює щире співчуття рідним і близьким покійного.

Не все спокійно в Київраді

Фракція комуністів у Верховній Раді заявила, що певні політичні сили нібито готують переворот у Київраді та усунення від влади голови Київради і столичного міського голови Олександра Омельченка. У розповсюдженій в парламенті заяві йдеться, що «мета цього перевороту — захопити і узурпувати владу в Києві і після цього перерозподілити власність, особливо землю, між окремим столичними і регіональними олігархічно-кримінальними кланами».

Сам Олександр Омельченко, коментуючи заяву комуністів, висловив упевненість, що дестабілізації роботи в Київраді бути не може. За словами столичного міського голови, більшість у Київраді становлять депутати, які сповідують «державницьку центристську позицію», — фракція «Єдність», котра налічує 50 депутатів, і зареєстрована 11 липня депутатська фракція «Єдина Україна». Водночас, як **передає «Інтерфакс-Україна»,** О. Омельченко відзначив спроби дестабілізації роботи Київради, але «не в значних розмірах».

У міжсесійний період Київрада уповноважила приймати рішення міського голову столиці Олександра Омельченка. Своє перше рішення столичний голова вже оголосив: з 1 серпня у Києві подорожчає проїзд у міському транспорті. Наскільки — ще невідомо, але всі нинішні пільги обіцяють зберегти.

Медикам наболіло

РЕПОРТАЖ

Біля Верховної Ради вартує машина «Швидкої допомоги». Її бригада готова надати першу допомогу своїм колегам, якщо комусь у таку спеку стане погано. Медикам уже давно погано. І не тільки їм, а й усій вітчизняній медицині. З цим масовим діагнозом люди в білих халатах прийшли під стіни парламенту вимагати невідкладної матеріальної ін'єкції.

«Добре безплатно не буває!», «Медикам — гідну зарплату!», «Злиденна медицина — хвороблива нація» — такі написи були на транспарантах.

— А я гадав, нам зараз зарплату даватимуть, — здивовано здвигнув плечима невисокий хлопець у білій лікарській шапочці, слухаючи виступи депутатів у сесійній залі через динамік, виведений на вулицю.

Цього дня в акції брали участь делегації медпрацівників з Києва, Харківської та Житомирської областей. Тут були санітарки, медсестри, лікарі, викладачі і студенти медвузів. Крім спільної професії, усіх поєднала одна проблема — як вижити самим і зберегти при здоров'ї свою професійну сферу.

Високий, худорлявий, сивочолий чоловік у білому халаті в колі своїх колег із Харкова — ну достеменний добрий лікар Айболить. Лише очі дуже втомлені.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

— У мене нема слів від обурення. Соромно дивитися дітям у вічі, коли платню додому приношу. Не один десяток років терапевтом працюю, а заробити не можу. Був би хірург, може, на лапу брав би, а так.., — махає рукою і відвертається.

Інтелігенція в усі часи терпіла, стиснувши зуби й вірячи у світле майбутнє. Наші медики повторюють цей «подвиг». Щоправда, віри у них поменшало. Не поділяють вони й оптимізму свого міністра Віталія Москаленка з приводу затвердження переліку платних медичних послуг. Мовляв, це для вибраних ескулапів. Вони зможуть заробити. А більшість людей у білих халатах обслуговують безплатну медицину на такій само безплатній основі, котра теоретично існує в нашій країні.

— Ми вимагаємо не тільки підвищення зарплати і виконання статті 77 Закону України «Про охорону здоров'я» — поліпшення фінансування. Ми наполягаємо, щоб кваліфіковану і некваліфіковану працю оплачували по-різному, — каже представник Київської міської профспілки медпрацівників Ірина Гегрик. — У зв'язку з підвищенням розміру мінімальної зарплати (до 165 грн. — **Авт.**) нині медсестра отримує стільки ж, скільки прибиральниця, а це, погодьтеся, не зовсім справедливо. А середньомісячна платня лікаря — 190 грн.

Нині підвищують плату за житлово-комунальні послуги, зростатимуть ціни на споживчому ринку, український лікар за такої ситуації виявиться абсолютно неплатоспроможним. А від того і пацієнтам вітчизняних медзакладів стане гірше. Адже недарма кажуть: лікар ситий, і хворому легше.

...На вулиці, сусідній з тією, де протестують медики, на бордюрі сиділи троє засмаглих худих дядьків. Перед ними на асфальті лежали ватман з написом: «Кияни, допоможіть шахтарям» і каска з кількома гривнями. Отак ці шахтарі тимчасово розв'язували свою проблему несплаченої зарплати.

Ольга ВАУЛІНА.

АЛЬТЕРНАТИВА

Злий собака підлягає страхуванню

Уряд України своєю постановою зобов'язав власників 88 порід собак, в основному бійцівських та службових, великих та агресивних, застрахувати свою відповідальність за шкоду, яку можуть спричинити їхні вихованці третім особам. Зокрема, це стосується господарів німецьких боксерів, різних порід бульдогів, бультер'єрів, догів та вівчарок, доберманів-пінчерів, далматинців, лайок, мастифів, ротвейлерів, сенбернарів, вовчих собак, метисів. Договір обов'язкового страхування власники собак мають укласти до чи під час реєстрації, перереєстрації своїх улюбленців. У разі відсутності такого документа реєстрація та перереєстрація собак проводитися не буде.

Для фізичних осіб річний страховий тариф установлено в розмірі одного неоподатковуваного мінімуму доходів громадян (нині — 17 грн.) незалежно від породи собак, для юридичних осіб — у розмірі двох таких мінімумів (34 грн.).

Постановою визначено і розміри сум, які виплатять потерпілим після виникнення страхового випадку. Приміром, у результаті агресивних чи непередбачуваних дій собаки зі смертельним наслідком страхова компанія розщедриться на 11 тисяч гривень. 8,25 тисячі гривень, 5,5 тисячі та 2,75 тисячі гривень отримає постраждалий, якщо йому, відповідно, призначено I, II або III групи інвалідності. 20 гривень буде виплачено за кожен день непрацездатності постраждалої фізичної особи, розлад здоров'я у дитини (але не більш як 2,5 тисячі гривень). Страхова сума у разі пошкодження (знищення) майна третій особі встановлюється у розмірі її балансової вартості, але не більш як 30 тисяч гривень.

Андрій ДМИТРІЄВ.

ФОТОФАКТ

Температура повітря перевищує 30 градусів. Як врятуватися від спеки? Цей хлопчина розв'язав проблему. Фонтан у центрі Києва для нього виявився оптимальним місцем для гри під час спеки.

Фото Сергія АЛЕКСАНДРОВА (УНІАН).

ПЕРЕДПЛАТИВ І ВИГРАВ

Путівка до дня народження

(Початок на 1-й стор.).

Сергій Іванович народився у Старокостянтинівському районі на Хмельниччині й усе життя пропрацював головним бухгалтером. У нього — двоє синів, один з яких працює в місцевій школі завучем, а невістка — секретарем сільської ради, внуки.

Під час війни Сергій Іванович перебував на примусових роботах в Німеччині, має всі підтверджувальні документи. 1996 року отримав компенсацію, але більше — ні. З Фонду примирення, що у Хмельницькому, йому повідомили: всі документи надіслано до Києва — чекайте.

Сергій Іванович Лавренчук дуже радий виграшу, але, як сказав у розмові: «Передплачую не за призи. «Голос України» — газета справді цікава своєю багатогранністю, має чітку позицію, а також знайомить з різними точками зору на події в суспільстві».

Наталія ПАХОЛОК.

ПОВІДОМЛЯЄ МНС

Чергова стихія, нові пожежі

Від електропостачання від'єднано 42 населені пункти Волинської області. Це наслідок пошкодження ліній ЛЕП, яке сталося в ніч на 12 липня під час сильних дощів, грози, поривів вітру.

Ліквідовано загоряння трав'янистого покриву, що виникло на площі п'ять гектарів біля гори Кішка у Криму. Приборкано вогонь у підвальному приміщенні одного з цехів ВАТ «НТЮВІС» у Нікополі Дніпропетровської області. Триває гасіння торфовищ, які загорілися на площі 95 гектарів, лісу — на площі до 14 гектарів у Чернігівській області та торфовищ на площі вісім гектарів у Рівненській області.

ПЕРСПЕКТИВА

Пакети під сукно, а стандарти в діло

(Початок на 1-й стор.).

Держстандарт було розроблено ще 1997 року, але тоді селянам, які ледве зводили кінці з кінцями, було не до європейських стандартів. А нині виробництво молока стало відносно прибуткове, і в Мінагрополітики вважають, що настав сприятливий момент для нововведень. Раніше переробні підприємства у молоці найбільше цінували жир. За нього переважно й платили. Відтепер, згідно з новими стандартами, під час формування ціни насамперед враховують вміст білка. А молоко найвищого сорту, приміром, має бути обов'язково охолоджене. Жорсткішають вимоги і до бактеріального забруднення продукта.

Звісно, прямо вказувати заводам, скільки платити за молоко, Мінагрополітики не може. Але рекомендації з формування закупівельних цін з урахуванням нових вимог доведено переробникам та господарствам. А ті вже нехай домовляються. Мінагрополітики розраховує, що за кілька років усе вітчизняне молоко буде європейської якості. А сьогодні більше половини його не дотягує до належного рівня.

Іван ЛАЗНЮК.

ОФІЦІЙНО

Оренда — за гривню на рік

Кабмін відмінив орендну плату для державних і комунальних телерадіоорганізацій та редакцій періодичних видань, встановивши символічний її розмір — одну гривню на рік. **Про це йдеться в урядовій постанові «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів від 4 жовтня 1995 р. № 786».** Аналогічну орендну плату визначено для редакцій періодичних видань, заснованих об'єднаннями громадян, державними науково-дослідними закладами, трудовими та журналістськими колективами.

На попередньому рівні — гривня на рік — збережено орендну плату для бюджетних організацій, а також інвалідів, які використовують орендовані приміщення під гаражі для спеціальних засобів пересування. Не змінилась вона для літературно-художніх видань, науково-технічних, дитячих газет та журналів (два відсотки вартості орендованого приміщення), а для цих видань, заснованих державною владою, — один відсоток.

«Роботи вдома — непочатий край»

Якщо проїхати містами України, всюди оголошення про пропоновану роботу за кордоном: Португалія, Італія, Польща, Москва, Підмосков'я тощо. Гарантоване працевлаштування з робітничих будівельних спеціальностей у Москві і Підмосков'ї. А якщо немає будівельної професії — гарантовано допомогу в пошуку роботи за спеціальністю. У Польщі також є робота на полях, а в Україні — немає.

От і виходить що у всьому світі для наших людей із України є робота, а на своїй Батьківщині — нема. І, що прикро, пошуками роботи для народу України займаються рядові, а не працівники Кабінету Міністрів, міністерства, адміністрації, керівники, місцеві органи влади. Генрі Форд, цей великий організатор виробництва, сам шукав роботу для своїх заводів і знаходив, забезпечуючи нею своїх робітників.

У село Кривуші під Кременчуком приїхали родичі з Америки, подивилися на наші розбиті дороги, порослі бур'янами поля, напівзруйновані будинки-хрущовки, які будували лише на 25 років, ручну працю на полях, брак надійної сільськогосподарської техніки, запасних частин тощо. Побачивши в руках наших трударів лопати, ломи, кувалди, сапки, граблі і те, як селяни вручну обробляють землю, сказали: «Та у вас в Україні роботи — непочатий край не на одне покоління».

В той час, як гине на полях країни врожай, коли використовується ручна праця українських жінок за спекоти і в холод, наші будівельники, дипломовані газоелектрозварники, інженери-механіки, електронники торгують насінням чи шкарпетками, трусами, бюстгалтерами тощо. Тож чому у нас нема роботи?

За десять років незалежності можна змінити ситуацію, але не зробили нічого, проговорили, пересварилися, пополіткувалися, облили брудом нашу історію і наше минуле. Це найлегше, а от налагодити справу, підняти виробництво — тут потрібні й розум, і організаторські здібності, і патріотизм.

Нашу біду закладено давно, пам'ятаю, в далекому 1993 році чув по радіо інтерв'ю з колишнім мешканцем України з-під Умані, нині громадянином США Олександром Д. (прізвища не назвала ведуча). На запитання, чому ми так живемо, він відповів: «Треба працювати не тяжко, а вміло, а ви працювали і важко, і невміло». Тож чому за багато років ніхто нічого не зробив, щоб працювати вміло?

Анатолій ОБИДЕЙКО.
Кременчук
Полтавської області.

ДОМАШНІЙ АДВОКАТ

Дарувати чи заповідати?

Чув, що при спадкуванні за заповітом спадкоємець має сплатити відповідний відсоток від вартості майна. Тоді як краще: укласти заповіт чи оформити договір дарування квартири?

Федір ДАЦКОВ.
Феодосія.

Після відкриття спадщини у шестимісячний термін ваші спадкоємці повинні прийняти спадщину (квартиру), тобто або фактично вступити в управління (володіння) спадковим майном, або подати державній нотаріальній конторі за місцем відкриття спадщини заяву про її прийняття. На підставі заяви державна нотаріальна контора оформляє свідоцтво про право на спадщину, за видачу якого справляється державне мито у сумі 0,5 відсотка від суми спадщини. Водночас при оформленні заповіту за його посвідчення ви ще сплачуєте 0,05 відсотка неоподатковуваного мінімуму доходів громадян (на сьогодні становить 17 грн).

За посвідчення договору дарування квартири необхідно сплатити 1 відсоток суми договору, але не менше одного неоподатковуваного мінімуму доходів громадян. При цьому варто врахувати, що при укладанні заповіту всі права на майно спадкоємець отримає лише після відкриття спадщини, а оформивши договір дарування, ви одразу після його підписання втрачаєте право власності на квартиру.

Наталя ГЕЛЕТКО.

БУВАЛЬЩИНА

І почуло небо сирітську молитву

Відбулося це на Буковині в лиху для неї годину. Лютував тиф у повоєнні роки...

Іванко пробудився від тяжкого зітхання вуйка Василя. Підвівся на печі і побачив, як той молиться до старенькых потемнілих образів. Глянув на ліжко, де лежала хвора тітка, і собі тяжко зітхнув.

Надворі вже почало розвиднятися. Газда закінчив молитву, перехрестився і загасив каганець. Хлопчина зліз із печі і притулився до вуйка.

— А не приходила до пам'яті тітка?

— Ні, дитино. Ой поможи їй, Боже милосердний...

Василина ворухнулася на ліжку. Василь нахилився над хворою жінкою. Зняв з її чола пов'язку з картоплею, притулив руку до гарячого обличчя і помітив, як заворушилися її пересохлі губи.

— Іванку, гарячка не спадає в тітки. Наріж кружальця барабулі, а я погодую її кисляком. Це лише один рятунок для неї. Нема дохторів, а багато людей слабують.

Хлопчик швидко нарізав кружельця, поклав їх на складену хустину і за вуйкової допомоги притулив до тітчиного чола.

— А тепер, дитино, помийся, помолися, поїж і дозиратимеш тітку, бо маю багато роботи. Покутаю худобу і веснуватиму на городі.

Двері за Василем зачинилися, а Іванко все ще дивився на тітчине обличчя, яке пашіло жаром. Він взяв чисту платинку, змочив її кисляком і легенько протер обличчя сплячої тітки, руки, ноги. Відтак помився, помолився. Потім ще раз звів свої оченята до образів та Христового розп'яття і сердечно просив:

— Божечку наш милий, поможи тітці Василині видужати. Вона дуже хвора... Скоро Великдень, то дай нам, Боженько, радості...

Так і застав його навколішки газда, вносячи до хати здоєне молоко. Процідив його, налив повний кухлик і подав хлопчику.

— Попий теплого, пізніше я зварю їсти.

Та Іванко не взяв у руки кухлик.

— Ні, вуєчку, я буду постити, аби Боженька змилостивився над тіткою...

У Василя навернулися сльози на очі.

— То поїж щось пісного... Іду до роботи. Якби хтось прийшов, скажеш, що я на городі. — Витер непрохані сльози і вийшов.

По якімсь часі до хати зайшла сусідка Савета.

— Іванку, як тітці?

Хлопчик глянув на сусідку і нічого не відповів. З його очей капали сльози. Савета зрозуміла, що Василина ще не приходила до тями. Подивилася на неї, послухала, як та тяжко дихає уві сні, і схлипнула.

— Іванку, я вам борщику гарячого принесла. А де вуйко?

— Веснує за хатою, а я тітці губи змочую кисляком, аби менша була гарячка. — І заплакав.

— Ой бідна моя сирітко, не побивайся так за тіткою. Молитимося, аби Бог дав їй здоров'я. А ти, дитинко, проси Господа Бога. — Савета перехрестилася до образів. — Проси і він послухає бідну сирітку. Не плач, Василина видужає. Я знаю, що вона почала вишивати тобі сорочечку, бо восени підеш у перший клас. Дітей у неї нема, то любить тебе як рідного і має вижити... Іванку, скажеш вуйкові, що я для вас вже писанки написала і пасочки напекла. Та біжу, бо також веснуємо.

Борщ парував на столі. Але зажурений хлопчина не звертав на нього уваги. Він довго дивився на Христове розп'яття. Потім обійшов стіл, виліз на лаву і легенько погладив дерев'яний хрест, на якому була закріплена бронзова статуетка розп'ятого Ісуса Христа з терновим вінком на голові. Іванко підтягнувся до розп'яття і поцілував його. Перехрестився.

— Боженьку милостивий, хочу тобі вповісти, що в мене були мама і тато, але вони померли від тифусу. Їх повезли кудись далеко до дохторів, як ще були живі. Я біг за фірою, біг, та мене не взяли, завернули до хати. Більше я їх не видів. Після похорону мене взяли до себе у друге село татова сестра тітка Василина з вуйком Василем. Вони добрі. Я вже звик до них. Казали, що скоро домовляться за фіру, і я з ними поїду на цвинтар, де в одній ямі поховані мої тато і мама. То далеко звідси. Але тітка заслабла. Кажуть люди, що вона набралася тифусу з нашої хати. Тепер вона дуже слаба і вже два тижні непритомна. Ніхто не йде до нас, бояться цієї слабості. Приходили лиш сусіди з фамілії...

Іванко витер сльози і ще раз поцілував розп'яття.

— Боженьку, не забирай від сироти ще й тітку. Поможи їй заговорити до нас, виздоровити...

Суботнього вечора натруджений газда з Іванком мовчки укладали у кошик пасочки, писанки. Зверху хлопчик поклав зелений часник і любисток. Газда дістав із скрині вишитий рушник.

— Кошик готовий, Іванку, — мовив Василь, і обидва з сумом поглянули на хвору. — Тепер лягай спати, бо змучився коло тітки. Я посиджу. А раненько піду до церкви дору святити, тоді ти вже подивишся за Василиною. Слава Богу, у неї вже менша гарячка.

— Добре, вуєчку. Помоліться за неї у церкві, а я тут буду Отче-наш казати...

Світанок застав Василя одягненим. Він узяв кошик і розбудив малого.

— Я вже йду, Іванку, до церкви. Абись не боявся. Говори щось до тітки...

Іванко і не думав боятися. Зліз із печі. Звів очі до Христового розп'яття, перехрестився і почав щиро шепотіти молитву. Вибив поклони і почав змочувати кисляком губи хворої. Зволожив ним усе обличчя і руки. Взяв із стільця глечик з кисляком, щоб віднести його на лаву. Але не встиг зробити й два кроки, як почув, ніби його хтось кличе.

— Іваночку, синочку, — вже ясніше почувся голос із ліжка.

Хлопчина на мить застиг. Раптом повернув голову і... з його рук вислизнув глечик.

— Мамочко дорогенька...— кинувся Іванко до ліжка, — ти ожила... воскресла... Дякую тобі, Боженьку...

— Синочку рідний...

А над селом вже линуло: «Христос воскрес! Воістину воскрес!»

Степан СОПЕТИК.
Путила
Чернівецької області.

ЗУСТРІЛИСЯ ДВА ЛИСТИ

Ферма комарів

Протягом трьох років у підвалі нашого будинку по вулиці Верховинній, 80-Б, стоїть вода. Внаслідок цього з'явилося багато комарів, які можуть спричинювати виникнення інфекційних захворювань, адже цілі хмари їх просто полюють на дітлахів і дорослих. Про нашу проблему ЖЕК знає, але жодних заходів не вживає.

Звертаємося до «Голосу України», можливо, з вашим втручанням санепідемстанція зробить санітарну епідеміологічну обробку підвального приміщення. Будемо дуже вдячні вам за допомогу.

Ольга ПОБОЧІЙ.
Київ.

Спати в шубах, погодьтеся, дивно

Улітку писати такого листа пізно. Або — ще зарано. Та дуже хочеться, щоб воно не залишилося поза увагою в «Голосі України». Бо потім знову буде пізно...

Пишуть вам мешканці будинку № 2, яких з вини ЖЕКу № 44 торік було позбавлено цивілізованих комунальних послуг увесь опалювальний сезон. Від осені і до весни ми спали в куртках або шубах за температури 12—14 градусів. Тепер нарешті дочекалися тепла на вулиці.

Багато разів зверталися до нашого ЖЕКу з проханням про допомогу. Потім — до голови міськвиконкому Юрія Любоненка. Але все безрезультатно. Нам лише надіслали формальну відписку за підписом начальника міськжитлоуправління В. Авраменок, що деякі види робіт буде виконано.

Але вже літо, і нас знову охопило почуття страху, що в 2002—2003 роках знову замерзатимемо. Ми вправі думати, що в нашому районі та місті влада бездіє. Міркуйте самі. Нашому будинку в березні виповнилося 35 років із дня здачі його в експлуатацію, і самим лише латанням труб тут не зарадити. Будинок потребує серйозного ремонту. Бо геть вийшли з ладу труби холодної та гарячої води, теплової та каналізаційної систем. У підвалі утворилося озеро фекальних вод, у ньому цілий рік кишить сила-силенна комах, від яких просто спасіння немає.

У деяких квартирах установлено газові пічки ще 60-х років. Проводи в щитках, які димлять та іскрять, призводять до втрат електроенергії. А головне — небезпечні для мешканців. У нашому дворі немає дитячого ігрового майданчика. Страшно сказати, але дітлахи грають під колесами автомашин, що утворили на подвір'ї цілу автоколону.

А поряд пустир заріс травою. Проте і міське, і районне керівництво тільки й робить, що лякає нас: якщо ми вчасно не платитимемо за те, чого не маємо, то довгоочікуваного ремонту нам не бачити. Але ж у будинку мешкають пенсіонери, інваліди, діти.

Анатолій СИМОНОВ, Парасковія МАРЧЕНКО, Валентина ЄРЬОМІНА та ще 65 підписів.
Кривий Ріг.

ФОТО З КОНВЕРТА

Пісні моєї юності сьогодні — ретро...
Київ.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Битва за хліб зразка літа–2002

Наказ узяти врожай будь-що віддано. Час «Ч» визначено. У бій іде лише... старий мотлох. Хлібороби виводять у поле комбайни дванадцятирічної давності, а то й старші. Нерідко навантаження на одну машину становить майже дві жнивні норми.

Обласні кабінети

Нав'язані у минулі часи пропагандою військові словосполучення мирним жнивним полям сьогодні, мабуть, якнайкраще характеризують стан справ із жнивуванням. Селекторна нарада, яку минулої суботи провів голова облдержадміністрації Євген Кушнарьов з керівництвом агропромислового комплексу області й держадміністрацій сільських районів, швидше нагадувала засідання армійського штабу напередодні вирішального бою, аніж господарську планірку. На порядку денному одне питання, точніше — наказ: узяти важко вирощений врожай будь-якими силами й засобами, незважаючи ні на що!

Минулого, 2001-го, року за підсумками сільськогосподарського року Харківську область було визнано однією з кращих. Землероби краю зуміли не тільки виростити рекордний для останніх років урожай (лише ранніх зернових зібрали близько 3 мільйонів тонн), а й зробити значний прорив у розширенні орних, оброблених за всіма правилами агротехніки земель, у збільшенні поголів'я худоби, у відродженні інших сільськогосподарських галузей — здавалося, вже зовсім втрачених. Та не так важливо, відомо з військової науки, взяти певну висоту, як закріпитися на ній. У нинішньому, не такому сприятливому для сільськогосподарського виробництва, році перед хліборобами краю стоїть не менш відповідальне завдання — 2 млн. 400 тис. тонн ранніх зернових має бути у засіках держави. Цифру, суворо підкреслив глава облдержадміністрації, не обговорюють, а тільки виконують!

Закінчення наради, дав зрозуміти головуючий, можна вважати початком збиральної кампанії в усіх куточках Харківщини. Офіційно вона стартує 10 липня. Але у південних районах косовиця хлібів уже почалася. Тому весь керівний склад області, хоч якось причетний до збирання врожаю, з минулих вихідних за неписаним розпорядженням на «казарменому» становищі: «Прошу всіх вважати себе мобілізованими на період жнивування». В усіх адміністративних підрозділах створено оперативні штаби. Усю відповідальність за організацію жнив покладено на перших осіб. Тому покивати на Петра чи Івана, мабуть, нікому не вдасться: за несумлінне виконання своїх обов'язків — як мінімум звільнення з посади. Усе життя області віднині підпорядковане одному завданню: зібрати врожай! «Організація і контроль, контроль і організація!» — ось такі цитати наради.

Це стратегія, тепер про тактику. Збирання хлібів планують завершити за 17 днів. Минулого року, за офіційними даними, жнива тривали 21 день. На поля області мали вийти 3288 комбайнів. Середнє навантаження на одну машину — 231 гектар. Наче не так вже й багато. Проте у багатьох районах — більш аніж 300. І це при тому, що парк машин в основному давно зношений. Більшість комбайнів уже в солідному віці — господарства придбали їх 10, 12, а то й більше років тому. Однак уся ця техніка, як свідчать звіти держтехнагляду, готова на 92 відсотки вийти у поле «хоч сьогодні» лише на папері. У багатьох районах області на лінійку готовності виведено трохи більше половини машин, решта — у розібраному стані й невідомо, коли закінчиться їх ремонт. Отже, здавалося б, спочиле в Бозі соціалістичне явище приписок, як бачимо, ще живе. Втім, навряд чи вони стануть у пригоді на золотистих полях, стиглих зерном.

Маневр технікою — ще одне з тактичних завдань. Вже укладено багато договорів із південними регіонами країни, між процвітаючими й відстаючими господарствами. І хоча платня за оренду комбайнів, як і раніше, висока, господарства залюбки шукають комбайни на стороні — іншого просто не дано. Бо інакше зерно залишиться на полях.

За попередніми оцінками, середньостатистична врожайність «харківського клину» становить не менш як 27 центнерів з гектара. Минулого року було на 4 ц більше. Причина спаду прозаїчна: важка зимівля, обмаль опадів, посуха. Й усе-таки керівництво області ставить перед хліборобами досить високу планку: не лише зібрати вирощене потом і мозолями, виконати на 98 відсотків програму «Зерно України», а й розрахуватися зі старими боргами, розпочати нове економічне життя на селі.

Районні будні

Чи можна досягти цієї висоти? Щоб одержати відповідь на це запитання, виїжджаю одразу після наради до одного з найпроблемніших сільськогосподарських районів області — Золочівського. Нещодавно там призначили нового, енергійного керівника з однією метою: відродити велич землі, яку знають у багатьох країнах світу. Саме тут, у селі Сковородинівка нині Золочівського району, знайшов свій останній притулок великий Григорій Сковорода.

Полудень, вихідний день. У будинку райдержадміністрації робоча метушня, повно народу. Кажуть, з приходом Віталія Олексійчука життя довкола круто змінилося: сам байдики не б'є й іншим спокою не дає. Деяким керівникам сільгосппідприємств уже встиг запропонувати розлучитися з посадами за власним бажанням. Ті, кажуть, ремствують: чого, мовляв, причепився, ми вже господарі на землі, робимо, що вважаємо за потрібне. Е ні, не погоджується керівник району, такого ніколи не було й нині вже точно не буде, щоб у жнива керівники сільгосппідприємств ніжилися на морському березі.

— Спадок дістався мені, м'яко кажучи, нелегкий, — каже Віталій Володимирович. — Заборгованість обласному бюджетові 820 тисяч гривень, районному — 1360 тисяч. Але немає не лише грошей, немає вже й боржників, які оголошені банкрутами й припинили своє існування.

Площа ранніх зернових — 26,6 тисячі гектарів. Техніка, що є на селі, на 90 відсотків готова до жнивування. Інша справа, що її явно не вистачає, щоб упоратися з польовими роботами у встановлені терміни. Ми, щоправда, закупили 4 нові комбайни «Дон-1500». Вже маємо домовленість про оренду 13 комбайнів високої продуктивності. Але багатьох горе-керівників я досі не бачив, через що не маю навіть уявлення, чим вони збиратимуть урожай і чи збиратимуть взагалі? Знаю лише, що окремі з них примудряються по кілька років вирощувати соняшник на одних і тих само полях...

Жнивування у районі вже розпочали. З пально-мастильними матеріалами проблем немає. Запчастини на підході. Більше, — скаржиться глава райдержадміністрації, — голова болить за кадрове питання. Завдання №1 — створити команду однодумців, людей, що творчо мислять. Залучити інвестиції, навчити здібних керівників не боятися брати кредити, тобто — жити й працювати за тими правилами, завдяки яким процвітає весь цивілізований світ.

Сільські картинки

Земля Григорія Сковороди — надзвичайно мальовнича. Мабуть, не випадково він саме у цих краях доживав свого віку й заповідав поховати свій прах. Золотисті поля здіймаються одне над одним наче церковні бані. А між ними переліски, долини, річечки, озера. Здається, сипони у цю землю жменю будь-якого насіння — й виросте сніп золота, щедрого, налитого сонцем і життям. Не можемо не зупинитися з Анатолієм Заліським, першим заступником голови райдержадміністрації, серед цієї краси, покуштувати на смак першого хліба врожаю 2002. Майже стиглі зерна пшениці тануть у роті, нагадують дитинство. Неповторні, ні з чим незрівнянні ласощі.

Хлібороби — народ відповідальний. Їм не «мобілізація» указ, а поклик землі. З ранку до ночі готують техніку до збирання врожаю. У ТОВ «Перше Травня» головний інженер Володимир Дацько запевняє, що механізатори зробили усе, що змогли. 5 стареньких комбайнів хоч сьогодні готові вийти в поле. І жоден протягом жнивування не повинен зламатися. Комбайнери в основному молоді хлопці. Торік майже всі намолотили по тисячі тонн збіжжя. Тож не все так погано у нашому селі.

Їдемо далі, до колишнього колгоспу «Іскра». Було 8 тисяч гектарів орної землі, свинокомплекс на 8 тисяч голів. Нині тут три колективні господарства, кілька фермерських. Кінці з кінцями зводять, уже добре. На тракторному дворі намагаюся завести розмову з механізаторами, але щось вона не клеїться.

— Чого такі мовчазні? — не витримую. — Жінки, чи що, покидали?

— Та ні, — посміхнувся один, — зірочку не можемо знайти, за нею лишень голова й болить.

— На який врожай сподіваєтесь?

— Не будемо загадувати, зберемо — тоді й скажемо. Курчат рахують восени, а збіжжя — на току, в коморі.

Бачу, що замучив людей не цікавою їм розмовою, прощаюся, бажаю доброго жнивування. Дякують і одразу питають: а яку ціну очікувати на хліб, що чути у столиці? Не знаю, що й відповісти. Відповідь підказують самі селяни: ціна має бути гідною важкої і потрібної праці. Буде добра, а головне, справедлива ціна на хліб — відродиться наше село, купимо нову техніку, виростимо й зберемо ще більші врожаї.

Боже вам помагай, добрі й працелюбні люди.

Микола КОСИЙ.

Харківська область.

У загінках — «патріархи»

Фото Бориса ДЕМБИЦЬКОГО.

У жнива особливо яскраво відчуваєш, на яких великих просторах розкинулася Україна. Коли Одеська область рапортувала про перший мільйон тонн зерна, на Житомирщині аграрники ще тільки розтирали колоски, пробуючи вгадати, через скільки днів можна буде виводити комбайни. А точніше, скільки часу залишилося, щоб довести їх до пуття... Якщо довіритися статистиці, на Житомирщині жнивувати легше, бо й навантаження на комбайн порівняно зі степовими областями значно менше. Але якби ті гектари припадали не на комбайни, які морально застаріли ще тоді, коли парторг на бункері зірки переможцям змагання малював...

Різницю між зведеннями та життям підкреслив сміх, що його довелося почути торік в одному з господарств Коростенського району: так працівниця контори прореагувала на колонку цифр про хід жнив, вміщену в районній газеті:

— Що мені сказав керівник, те я й продиктувала в управління сільського господарства. Аби влада не чіплялася. А насправді комбайни такі зношені, що вийшли в поле — й одразу поламалися...

— Ви питаєте, чи хоч одне з господарств району за останній рік змогло купити щось із техніки. Якраз тільки одне сільгосппідприємство і купило, — голова Коростенської райдержадміністрації Микола Трокоз сказав про це з гіркотою.

Далі він міг і не продовжувати, бо кожен, хто хоч трохи знає ситуацію в районі, здогадався б, що йдеться про Білку. Село, звідки родом Володимир Матвієнко, керівник «Промінвестбанку».

Але в нас ніколи не буде стільки банкірів, які всі села на буксир узяли б... Про який новий трактор, не кажучи вже про комбайн, можуть мріяти в цьому районі, коли на пальцях одної руки можна перерахувати господарства, де немає боргів у зарплаті?

Агрофірма «Дружба», що в Черняхівському районі, працювала без збитків навіть у ті чорні для села часи, коли всі рентабельні господарства керівники області могли без папірця назвати. Керівник фірми Іван Бовсунівський з гордістю показав трактори, іншу техніку, придбану останнім часом. Є за що: кожна вкладена у виробництво гривня дає півтори гривні «навару». Та коли зайшла мова про зернозбиральний комбайн, Іван Павлович заперечно похитав головою:

— Я не можу так ризикувати — вкласти одразу стільки грошей в один комбайн. От якби пільговий кредит на три роки...

Тут хоч не хоч, а станеш обережним. Торік — тільний нокдаун. Цього року — молочний. Скільки грошей не надійде до каси через падіння цін!

А ще керівник агрофірми звернув увагу на те, чому так багато техніки, яка вже ніколи не вийде в поле, все ще значиться як «жива»: вона розпайована між власниками майнових паїв, списати — проблема.

Звичайно, в області є господарства, які виведуть у поле найсучаснішу техніку. У травні під егідою Міністерства агрополітики на Житомирщині, на базі ВАТ «Новоград-Волинський ремонтно-механічний завод», проходив семінар керівників аграрного сектору економіки України. Техніки там виставили стільки, що на ознайомлення з нею в учасників того заходу пішло більше трьох годин. З'ясувалося, за останні шість років у державі створено півтисячі видів сільськогосподарських машин, ще більше модернізовано. Займаються цим нині 320 підприємств. Та от біда. Потужності їх використовуються в найкращому разі на 40 відсотків. Не можуть випускати більше тільки тому, що селянам ні за що ту продукцію купити. Може, виробники здирницькі ціни пропонують? Та ні. Кінська сила потужності, як запевнили на семінарі, в нас і так у п'ять разів дешевша, ніж у Західній Європі.

А як же лізинг? Рецепт тут поки що тільки один: безкомпромісно ставитися до тих, хто не розраховується за отриману техніку. Бо через них і черга застигла...

Привернула увагу цифра, названа на тому семінарі: усього за рік комбайнів в Україні поменшало на 7 відсотків. Це дає підстави для прогнозу: нинішні жнива будуть важчими за минулі, але легшими за ті, які нас чекають у наступні роки. Бо якщо не станеться радикальних змін у підходах до оновлення та поповнення парку зернозбиральної техніки, у 2004 році Україна зможе зібрати лише 25 мільйонів тонн зерна. Навіть якщо на полях виросте значно вищий урожай...

Олексій КАВУН.

Житомирська область.

ПО-НАШОМУ

Привид наркомана блукає полями

Аграрників змушують наймати воєнізовані загони для охорони посівів... безнаркотичних конопель

Ця сумна і дещо дивна історія своїм корінням сягає у недалекі ще радянські часи. У середині сімдесятих багато країн вже страждали від наркотичної залежності. Молодь масово «бавилася» цією заразою, а державні мужі у спішному порядку виставляли перепони на шляху поширення «епідемії». У більшості країн світу законодавчо заборонили вирощувати коноплі. Спис було занесено і над плантаціями цієї культури в Союзі — під загрозою знищення опинилася ціла галузь. Виручили науковці Інституту луб'яних культур Української академії аграрних наук. На виконання постанов Політбюро ЦК КПРС та Ради Міністрів СРСР там взялися за створення сортів конопель, що не мали б наркотичних властивостей, і напружена праця врешті-решт увінчалася успіхом.

Сорти культури, запропоновані вітчизняними науковцями для вирощування, врятували не лише всесоюзну галузь. Рослини містять всього 0,01 — 0,06 відсотка тетрагідроканнабінолу (того самого, що викликає «кайф»). Це унеможливлює їх використання як сировини для виготовлення наркотичних препаратів і не становить ніякої соціальної небезпеки. До категорії рослин, що містять наркотичні засоби, ці рослини можна віднести хіба що умовно — лише тому, що вони зберегли назву «коноплі». За роки, що минули від часу народження диво-сортів, вони отримали світове визнання. Їх висівають на значних площах у Канаді, країнах Європи, Австралії. При цьому, звісно, поля, засіяні культурою, від наркоманів у цих країнах більше не охороняються. Навіщо? А в сусідній Росії взагалі реєстрація чи ліцензування посівів конопель не проводиться, та й потреби такої для сучасних селекціонерів немає.

Багаторічна практика вирощування цих сортів свідчить: за останні 10—15 років, відтоді, коли вони були впроваджені, не зареєстровано жодного випадку пошкодження посівів з метою виготовлення засобів наркотичного збудження.

▪ ▪ ▪

Феноменальні розробки вітчизняних науковців врятували від занепаду коноплярство багатьох країн

▪

Попри те, що феноменальні розробки вітчизняних науковців врятували від занепаду коноплярство багатьох країн, зробити це у власному домі через бюрократичні перепони їм так і не вдалося. Як повідомив директор Інституту луб'яних культур УААН Павло Голобородько, в українських управлінців та правоохоронців своя точка зору. 1999 року у стінах тодішнього Міністерства агропромислового комплексу, за погодженням Міністерства внутрішніх справ, народилася Тимчасова інструкція про культивування маку та конопель. Ще й тепер легітимний документ передбачає для коноплевирощувальників обов'язкову реєстрацію посівів та отримання спеціального свідоцтва на право їх вирощування. У аграрників, окрім виробничих, додалося ще й паперових турбот. Та не встигли вони засвоїти науку отримання свідоцтв. А бюрократична машина на вигадки багата. У 2001 році спільним наказом Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва та Мінагрополітики на світ з'явилися Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з культивування та використання рослин, що містять наркотичні засоби, для промислових цілей. До наркотичних було віднесено усі рослини роду «коноплі». Ніби ніхто з розробників тих умов і не чув про визнані усім світом безнаркотичні сорти. Ніби й не було більш ніж 25-річної праці цілого наукового колективу.

Згідно з новими правилами гри господарники змушені вартувати посіви конопель, причому не просто наймати сторожа, а обов'язково залучати до цієї справи підрозділ Міністерства внутрішніх справ або організацію, яка має ліцензію на надання послуг, пов'язаних з охороною державної та іншої власності.

— Розробники таких правил, — вважає Павло Голобородько, — не просто нав'язали аграрникам додатковий паперовий клопіт, а й залізли до їхньої кишені. За підрахунками, одна точка охорони коштуватиме близько 10 тисяч гривень. А ще є селекційно-насінницька робота, є розсадники розмноження, посіви супереліти, еліти, першої та другої репродукцій, є посіви різних сортів. Коноплі як перехреснозапильна культура вимагають між усіма посівами просторової ізоляції — не менше одного кілометра. Якій установі під силу оплатити вартість такої охорони?

▪ ▪ ▪

За один рік і без того мізерні площі конопляних плантацій зменшилися вдвічі

▪

Тим часом, в процесі реформування аграрного сектора з'явилося багато сільгосппідприємств, які культивували коноплі на невеликих площах у 20—30 гектарів. Тепер таких майже не залишилося. Тобто, господарства є, але від вирощування культури нинішнього року, коли постало питання щодо обов'язкового запровадження платної охорони посівів, вони відмовилися. В цілому, за один рік і без того мізерні площі конопляних плантацій зменшилися вдвічі. А ті агроформування (їх одиниці), які ще наважилися з надією на логічне розв'язання проблеми вирощувати коноплі, отримали попередження місцевих відділів УМВС, що у разі невиконання Ліцензійних умов посіви підлягають знищенню.

В Інституті луб'яних культур б'ють на сполох. Звертаються і до Міністерства внутрішніх справ, і до Мінагрополітики з проханнями переглянути згубні для галузі вимоги. Принаймні, дозволити господарствам, якщо вже без цього не обійтися, охороняти посіви власними силами. Пауза відтоді надто затяглася, а у відповідь — тиша. Схоже, логічного розв'язання «конопляного» вузла, заплутаного у чиновницьких кабінетах, сільгоспвиробники так і не дочекаються.

Галина КВІТКА.

ВРОЖАЙ-2002

Мінагрополітики засекретило хід жнив

Мінагрополітики відмовляється висвітлювати хід збирання урожаю 2002 року і коментувати збиральну кампанію. Про це заявив журналістам державний секретар Мінагрополітики Сергій Мельник. «Скільки намолотили, ми вам не скажемо. Дискутувати не буду: це питання буде до певної міри закритим», — підкреслив він.

Інформацію про хід збирання і прогнози урожаю використовують у своїх інтересах трейдери, диктуючи вигідну для себе політику виробникам зерна. Торік, коли Мінагрополітики заявило про очікуваний урожай в обсязі 40 млн. тонн, торгівці зерном скористалися цим, і в результаті агровиробники не змогли гарно заробити. «У минулому році, ще не зібравши жодного колоска, розповіли, що буде 40 мільйонів. Чотири зернові біржі зібралися, склали ціну нам і «задурно» продали врожай», — зазначив держсекретар.

Незважаючи на все вищезазначені зернові пристрасті, ми все-таки, на власний страх і ризик, вирішили розкрили секрет (працюємо, бачте, не для трейдера, а для читача). У країні намолочено близько 9 мільйонів тонн зерна. А тим, хто полюбляє пограти на ціні, повідомимо додаткову інформацію: кампанія розвивається аж ніяк не гладко. Насамперед, через брак необхідної кількості комбайнів (а тим, що є, — три чисниці до смерті) декілька мільйонів тонн пшениці, жита та іншого так і залишаться «достигати» на полях. Відповідно, у засіках опиниться вже не майже сорок мільйонів, як торік, а трохи більше тридцяти. Отож панів трейдерів прохання не турбуватися — халяви не буде. Та й міністерству, мабуть, спокійніше.

Валерій ДРУЖЕНКО.

З ПОШТИ

Ціна — для олігархів?

Президентові України
Верховній Раді України
Кабінету Міністрів України

Депутати Мелітопольської районної ради дуже стурбовані ситуацією в аграрному секторі економіки.

Створюється враження, що в Україні робиться все, аби довести сільське господарство до повного краху, обібрати селян до нитки. Один раз на декілька років у нашій засушливій зоні буває щедрий врожай. Таким видався минулий рік. Селяни зібрали 127 тисяч тонн зерна, здавалося б, можна було зітхнути з полегшенням. Але ні! Зібрати зібрали, а от реалізувати та повернути вкладені в нього кошти не змогли через непомірні відсотки банків та великі податки. А головне — через небажання держави займатися закупівлею хліба, регулюванням цін з метою поліпшення ситуації в сільгоспвиробництві. Біржова ціна на пшеницю III класу становить 420 грн. за тонну, а VI — 340 грн., що вдвічі нижче цін червня минулого року. Це на руку тим, хто скуповує збіжжя та, майже не несучи затрат, експортує, перепродує.

Нинішній рік видався засушливим, у нашому регіоні в травні не було жодної краплі дощу, а спека стояла літня. За прогнозами планововано зібрати лише 74 тис. тонн зерна по району. То за такої ціни господарства опиняться знову на краю прірви, бо треба повернути і борги минулих років, і банківські кредити. Тож вважаємо, що закупівля до держрезерву повинна здійснюватися за вигідними для селянина цінами.

Розпочалися жнива, тому й не дивно, що різко підскочила ціна на пальне. У нашому регіоні дизпаливо купуємо вже за 1,6 грн. за літр, тобто вдвічі дорожче, ніж місяць тому. Доки селянина грабуватимуть монополісти, а виконавча влада їм потуратиме в цьому?

Сільгоспвиробники зазнають збитків не тільки через низьку закупівельну ціну на зерно, а й через таку саму мізерну вартість тваринницької продукції (літр молока —0,48 грн.), що призведе до остаточного знищення поголів'я великої рогатої худоби в господарствах, чим буде порушено замкнений цикл виробництва сільгосппродукції і завдано шкоди продовольчій безпеці держави.

Мелітопольська районна рада сподівається, що в нашій державі буде вжито необхідних заходів щодо розв'язання поставлених питань.

За дорученням депутатів — голова районної ради В. ЄРМОЛЕНКО.

КОНКУРС

Душа пенсіонера біля телевізора

Телевізор я включив,
Слава Богу, він ще жив.
Виступає якийсь пан,
Що розплившись на весь екран,
І з апломбом заявляє,
Що проблем уже немає:
Економіка на зльоті,
АПК на повороті,
Що реформи аграрні
Помогли уже мені.
То й оглянувсь я на себе,
На гірке своє буття:
Що з реформ оцих я маю?
Яке в мене вже життя?
Маю пенсію невроку —
Аж третину від межі:
Ледь проскніти вистачає
На цім світлім рубежі.
Чужі маю черевики,
Без кінця латаю,
Іду в них я у Європу,
Бо інших не маю.
Штаненята теж чужі
Вже потрібно надягать.
Та потріпані вже так,
Що пора і фарбувать.
Люди добрії дали
Піджачків аж два...
Є тепер в що одягтись!
Аж душа співа.
Їм картоплю у мундирах,
Воду з хлібом попиваю
І поштарку вже, як рідну,
З нетерпінням я чекаю.
Бізнесмени є великі,
Бізнесмени є й малі.
Всім живеться непогано
На нещасній цій землі.
Бізнесменом і мені
Доведеться, мабуть, стати:
Взяти торбочку у руки
Та й іти жебракувати.

Степан МОВЧАН.

Петрівка
Борзнянського району
Чернігівської області.

Деякі підсумки культурної політики України останнього десятиліття

Зі шпигунами майбутнього у нас не панькаються

На початку поточного місяця у Верховній Раді відбувся «круглий стіл» «Ключові проблеми і тенденції розвитку культури в Україні». Організатори — Міжнародний фонд «Відродження», Міністерство культури і мистецтв, Український мистецький форум та Комітет ВР з питань культури і духовності.

Обговорювався так званий Проміжний аналітичний звіт, підготовлений у рамках проекту фонду «Відродження» — «Реформування законодавства для забезпечення правової підтримки розвитку культури в Україні». Звіт готувала Асоціація суспільного прогресу (Київ) за допомогою аналітиків групи фіскального аналізу при Комітеті ВР з питань бюджету, фахівців Мінфіну, Мінкультури.

Той Проміжний звіт досить великий. Ми подамо у викладі лише деякі пункти, що характеризують стан нашої культурної галузі останнього десятиліття.

Світові тенденції

1998 року в Стокгольмі на Міжурядовій конференції, яку проводила Всесвітня комісія з питань культури і розвитку, 140 країн (і Україна) домовилися: «Культурна політика має стати головним елементом соціальної та економічної політики». Отже, цивілізований світ визнав Культуру невід'ємною і однією з визначальних часток суспільного капіталу. Мало того, культурна діяльність і культурна індустрія визнані стрижнем, навколо якого обертаються інші галузі економіки. Навіть сучасна економічна теорія розглядає економічні показники в прив'язці до соціальних і культурних наслідків економічних реформ!

Європейський підхід

Наприкінці 90-х років європейські країни взялися створювати ефективну модель культурного розвитку та відповідне законодавство. Культурна співпраця визнана стрижнем діяльності ЄС, культура має враховуватися при визначенні діяльності та політики в межах ЄС.

На рівні Ради Європи та в окремих країнах створено недержавні аналітичні центри з питань культурного розвитку, маркетингу, моніторингу, порівняльного економічного аналізу тощо. У межах розпочатого 1997 року Радою Європи проекту «Культурна політика в Європі — компендіум базових даних і тенденцій» розроблено схему порівняльного аналізу культурної політики кожної країни. Ці дані, що постійно оновлюються, представлені в Інтернеті. (Даних про Україну там досі нема). На основі поточних аналітичних даних реалізуються програми культурного розвитку в межах окремих країн чи спільних проектів, що фінансуються європейськими фондами. На жаль, Україна досі — поза цією орбітою.

А у нас?

Уже понад десятиліття наша культура стоїть перед морем проблем: недостатнє фінансування та неефективне використання бюджетних ресурсів; відсутність середньо- і довгострокових програм розвитку; відсутність всебічного аналізу та оцінки культурної діяльності; розрив інформаційного та культурного простору; низький рівень оплати праці та відсутність системи соціального захисту; невідповідність більшості культурних установ вимогам часу та потребам населення; розрив між офіційною культурною політикою та сучасними тенденціями розвитку культури; відсутність підтримки недержавного сектору; нерозробленість правової політики у плані залучення інвестицій та спонсорських/меценатських внесків у сферу культури.

Після хвилі національного самоусвідомлення на початку 1990-х років українська культура поступово відійшла на периферію інтересів влади. Як наслідок, і суспільство поступово «втратило інтерес» до своєї культури, віддаючи перевагу взірцям інших культур.

Незважаючи на постійне недофінансування галузі, вдалося зберегти (з деякими втратами) мережу культурних установ, успадковану від радянських часів. Але багато з них занепадає. А «третій сектор» у галузі культури, що з'явився останніми роками, ще слабо впливає на національну культурну політику. «Недержавна культура» шукає фінансової підтримки переважно з не пов'язаних із бюджетом джерел. Культурна індустрія, як правило, розвивається також незалежно від державної політики, без підтримки чи заохочення з боку держави.

Якщо порівнювати

Середньоєвропейський показник кількості назв виданих книжок на 100 000 мешканців — 70. Україна протягом 1991—1994 років мала показник 10 — менше, ніж Албанія, Румунія, Молдова. На 2000 рік кількість назв випущених у нас книжок зросла на 50%, але при цьому зменшився проти рівня 1995 року загальний тираж (з 68 млн. до 44), у тім числі українською мовою — з 32 млн. до 29 млн. — менше одного примірника на людину.

У нас мало електронних носіїв інформації, та й у забезпеченні газетами Україна, за даними на 1996 р., посідала одне з останніх місць у Європі. У 2000 р. кількість газет в Україні зросла на 461 одиницю, більш ніж удвічі зріс загальний тираж газет — з 23 млн. у 1996 р. до 48 млн. у 2000 р. За кількістю телевізорів Україна має міцні середні позиції в європейському рейтингу. Отже, ТБ — головне джерело культурної інформації, але на відміну від Нідерландів чи Франції, де є положення про обов'язковий місячний обсяг ефірного часу для культури, в Україні культурна інформація в телепросторі нечаста і неякісна.

Мало даних в Україні про обсяг надходжень від реалізації культурних товарів і послуг. А у Європі частка надходжень від культурної індустрії становить від 1 до 3 відсотків ВВП і подекуди (в Німеччині) випереджає динаміку росту інших галузей промисловості, а частка експорту в загальних надходженнях від культурної діяльності становить у середньому по Європі 30 відсотків (від 7 у Греції до 69,3 відсотка в Ірландії).

На міжнародному рівні культура України практично невідома. Наші Дні культури в окремих країнах, двосторонні угоди, що включають пункт про культурний обмін, та активний імпорт продуктів інших культур — все це навряд чи задовольняє амбіції будь-якої нації.

Хто платить за музику

Найбільшими розпорядниками бюджетних ресурсів на державні програми в галузі культури, мистецтв і ЗМІ залишаються Міністерство культури і мистецтв та Держкомінформ України. Вони розподіляють близько 80 відсотків бюджетних коштів, за бюджетним планом на 2002 р. це 330,6 млн. грн. Понад 70 млн. грн., передбачені в бюджеті 2002 р. на держфінансування культури, розподіляються через інші міністерства та відомства.

Розподіл повноважень між Центром і місцевим самоврядуванням у галузі культури полягає сьогодні в розподілі форм власності на культурні установи, а отже, визначенні відповідальності за їхнє фінансування. Та хоч на чиєму балансі перебуває установа культури, все одно незрозуміло, хто і за які культурні послуги відповідає. Тобто тут не відбулося розподілу повноважень за конкретні напрями державних послуг, як, скажімо, в освіті чи охороні здоров'я. Визначення «культурні заходи місцевого» чи «державного значення» мають розпливчастий смисл і не вказують на пріоритети національної культурної політики.

Обіцянки і реалії

На парламентських виборах 2002 року фрази про «збереження й відродження» звучали в програмах чи не всіх партій. Обіцяли збільшення фінансування культури (аж до 5 відсотків внутрішнього валового продукту). Але досвід свідчить: декларації не відповідають реальному стану справ і не виконуються. На ділі влада ставиться до культури, як до чогось другорядного. За хронічного недофінансування культурна галузь приречена на повільний занепад, що на практиці означатиме моральну і духовну деградацію суспільства, втрату національної самобутності і, як наслідок, втрату економічної конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості України в світі.

Таблиця 1. Показники культурно-інформаційних видів діяльності та технічного забезпечення в країнах Європи

	Назв виданих книжок на 100 000 осіб, 1991—1994	Щоденних газет на 1000 осіб, 1996	Телеприймачів на 1000 осіб, 1999	Персональних комп'ютерів на 1000 осіб, 1999
Австрія	99	296	518	256,8
Албанія	12	36	113	5,2
Бельгія	138	160	523	315,2
Білорусь	32	174	322	50
Болгарія	71	257	408	26,6
Велика Британія	148	329	652	302,5
Греція	39	153	480	60,2
Данія	230	309	621	414
Естонія	154	174	555	135,2
Іспанія	113	100	547	119,4
Італія	58	104	488	191,6
Латвія	68	247	741	82
Литва	78	93	420	59,5
Молдова	18	60	297	8,0
Нідерланди	221	306	981	359,9
Німеччина	86	311	580	297
Норвегія	159	588	648	446,6
Польща	28	113	387	62
Португалія	68	75	304	93
Росія	21	105	421	37,4
Румунія	16	300	312	26,8
Сербія	27	102	273	20,3
Словаччина	66	189	417	109,7
Словенія	146	199	358	251,4
Угорщина	98	186	448	74,7
Україна	**10**	**54**	**413**	**15,8**
Фінляндія	246	459	643	360,1
Франція	78	216	623	221,8
Хорватія	56	115	279	67
Чехія	91	254	487	107,2
Швейцарія	219	337	518	461,9
Швеція	158	445	537	451,4

Бюджетні парадокси

Останніми роками в Україні чітко видно тенденцію до скорочення загального обсягу бюджетних видатків у відносних показниках до валового внутрішнього продукту (ВВП). Очевидний парадокс: ВВП росте, а якість життя суспільства (одним із головних показників якої виступає культура) знижується!

Так, з 1996-го по 2002 рік прогнозні видатки зведеного бюджету України в номінальних показниках зросли в цілому на 25 відсотків — і водночас скорочено відносний обсяг бюджетних видатків у структурі ВВП на 32,3 відсоткового пункту. А плановий обсяг видатків на культуру (як частка ВВП) постійно нижчий від мінімального граничного рівня.

За даними Мінфіну, планові видатки на фінансування культури та мистецтва за період з 1996-го по 2002 рік зросли на 51,1 відсотка. Але це номінальне зростання — протягом цього самого періоду відносний рівень цих видатків як частки ВВП зменшився майже вдвічі.

2002 року бюджетне фінансування культури опускається до найменшої позначки: воно передбачене на рівні лише 0,22 відсотка ВВП, або скоротиться порівняно з минулим роком на 10 відсотків. При цьому прогнозується приріст ВВП на понад 25 відсотків від прогнозного обсягу на 2001 рік. Інакше кажучи, «ножиці» між зростанням ВВП і фінансуванням культури стають дедалі більшими.

Держава порушує закон

Відповідно до статті 23 Основ законодавства України про культуру від 14 лютого 1992 року (зі змінами, внесеними згодом) держава гарантує кошти на розвиток культури в розмірі не менш як 8 відсотків від національного доходу. Однак з часу прийняття цієї норми частка витрат на культуру і мистецтво в структурі ВВП не тільки не зросла, а значно скоротилася. У 1996 році планові видатки на культуру становили лише 0,9 відсотка від усіх видатків зведеного бюджету України. Протягом 1996—2002 років цей показник коливається на рівні лише одного відсотка. З 1996-го по 2001 рік номінальні видатки з бюджету зросли на 312 млн. грн., або на 78 відсотків. Та з урахуванням рівня інфляції за п'ять останніх років рівень планових видатків із бюджету на культуру нині майже вдвічі менший, ніж той, що був фактично досягнутий у 1996 році.

Ставка на шістьох

Діюча мережа закладів культури, що утримуються «на бюджеті», налічує 46,5 тисячі одиниць, з яких лише 655 належать до держвласності, а решта 45,8 тисячі — у комунальній власності. Тобто 98,5 відсотка загальної кількості закладів культури утримується за рахунок місцевих бюджетів.

Прагнення автоматично зберегти існуючу мережу культурних закладів без ретельного аналізу її доцільності та ефективності подекуди призводить до того, що ставку працівника культури, яка є однією з найнижчих порівняно з іншими галузями економіки (в середньому 169,7 грн. у 2001 р.) ділять на два, на чотири й навіть на шість штатних працівників!

Втрати

З 1995 р. зникло 122 школи естетичного виховання. З них 83 (73%) були сільські. Учнів там поменшало на 95 тис. душ (24%), найбільше у сільських школах, де на 100 учнів лише один відвідує художню школу (у містах — п'ять). Найбільше скоротилася кількість учнів художніх шкіл у Миколаївській (48%), Черкаській (34%), Волинській і Харківській (по 31%), Тернопільській, Чернівецькій областях і в Криму (по 30%).

За останні десять років загальна кількість клубів скоротилася з 24,1 тисячі одиниць на початок 1992 р. до 18,6 тисячі на кінець 2001 р. Сільські клуби становлять 87 відсотків від загальної кількості клубів. Рівень їх матеріально-технічної бази дуже низький: більшість в аварійному стані чи потребує капремонту, в багатьох нема опалення, водогону і каналізації. Місцевій владі не до розвитку мережі: бюджетні ресурси ледь покривають видатки на комунальні платежі і оплату праці. Але і цього вочевидь замало. Заборгованість за електроенергію та комунальні послуги становила по місцевих бюджетах на 1 січня 2002 року майже 8,5 млн. грн., а заборгованість у зарплаті —10,8 млн. грн.

Загальна кількість публічних бібліотек в Україні скоротилася з 26 тисяч у 1985 році до 20,7 тис. одиниць у 2000 році. Нема грошей на збереження та поповнення бібліотечних фондів. Більшість нових книжок, виданих в Україні, відсутні тут, практично не надходить іноземна література. Здебільшого бібліотечні фонди складаються з радянських видань, що неадекватні сучасним інформаційним потребам суспільства. (В Європі щорічно 30—35 відсотків усіх нових книжок надходять до муніципальних, національних та університетських бібліотек. У Росії ці надходження становлять 6—7 відсотків, в Україні — ще менше).

Кількість і якість

Якщо бібліотек і клубів в Україні поменшало, то мережа театрів, концертних організацій і музеїв протягом 1985—2000 років, навпаки, зросла. Музеїв стало більше вдвічі: зі 174 музеїв у 1985 році до 378 у 2000 році. Загальна кількість театрів та концертних організацій, зросла за 15 років відповідно на 47,2 і 60,5 відсотка. Але там відчутно поменшало публіки!

Так, створено 42 нові професійні театри, а кількість їх відвідувань зменшилася на 71 відсоток; за зростання кількості концертних організацій на 23 установи, кількість відвідувань скоротилася на 81,8 відсотка, стало більше музеїв, а відвідування впало на 50,7 відсотка. Це свідчить про невисоку якість пропонованих послуг і пов'язано не лише з економічними умовами життя, а й з новими культурними потребами.

Багато закладів культури, в тім числі об'єктів історико-культурної спадщини, перебувають в аварійному стані, що може призвести до їх цілковитої руйнації. Фінансування капремонту закладів культури, передбачене в Держбюджеті, має такий вигляд: у 2001 році за плану 39,5 млн. грн. фактично надано 12,1 млн. грн., або 30,6 відсотка.

Через нестачу площ для експозиційно-виставкової роботи тільки 11,8 відсотка музейних фондів доступна людям. З 8966,5 тис. одиниць експонатів основного фонду музеїв у 2000 році експонувалося лише 1063. Тобто майже 90 відсотків основних музейних фондів — постійно у запасниках. Щорічно реставрується лише 1 відсоток музейних експонатів, що цього потребують.

Зарплата для шпигуна

Афоризм: «Діячі культури — шпигуни майбутнього в сьогоденні!» У нас до них і ставляться, як до чужих шпигунів!

Станом на 1 січня 2002 року в установах культури 139,6 тис. працівників, мистецтва — 27,3 тис., кінематографа — 5,7 тис., у державних архівних установах — 0,8 тис., інших закладах — 4,4 тис. штатних одиниць.

У 2000 році середньомісячна зарплата працівника культури становила лише 50,6 відсотка середньої оплати праці в реальному секторі економіки, в 2001 році вона була майже та сама — 51,3 відсотка (після підвищення оплати праці бюджетникам). Престиж професії падає.

Не краще й споживачам: безкоштовні послуги замінюються на платні. За даними НБУ, в січні—лютому 2002 року вартість квитків у кіно та театри зросла на 2.6—1.4%.

На кому воду возять

Більшість культурних закладів виживає, покладаючись на власні сили та ентузіазм. Так, у 2001 році видатки спеціального фонду закладів культури за рахунок власних надходжень від надання платних послуг удвічі перевищили плановий обсяг видатків зведеного бюджету на цю функцію. Частка видатків, проведених за рахунок власних коштів, у архівних установах в 2001 році передбачалася на рівні 16,4 відсотка сукупного фінансування, але на ділі ця частка зросла вдвічі й досягла третини загального обсягу видатків. По установах сфери культури прогнозна частка надходжень від платних послуг становила 14,5 відсотка сукупного обсягу фінансування, але фактично рівень видатків за рахунок власних надходжень досяг 18,6 відсотка загальної структури фінансування.

Радіти б! Але цей ентузіазм загрожує самим ентузіастам, бо уряд може урізати їм фінансування!

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Нічого не змінюється

Як сказано, з 1996-го по 2002 рік розподіл державних ресурсів фінансування культурної сфери продовжував здійснюватися за радянським методом «залишкового фінансування». Фактичне фінансування видатків на культуру з держбюджету в 1996 році виконане лише на рівні 42 відсотків від бюджетних призначень, у 1999 — 35,8% (рекорд!), у 2001 — 62,8%.

Отже, держава відмовляється від політики гармонійного розвитку людського потенціалу. Натомість формується державний устрій, далекий від демократичних ідеалів. Так, фактичні видатки з держбюджету на правоохоронну діяльність і безпеку держави за п'ять минулих років зросли на 80,5 відсотка. А видатки на культуру і мистецтво зросли за цей час лише на 23 відсотки.

Столиця-провінція

Скорочення видатків на культуру з держбюджету частково компенсувалося збільшенням видатків з місцевих бюджетів. Фактичні видатки місцевих бюджетів на культуру з 1996 року зросли на 62,9 відсотка і становлять за підсумками 2001 року 297,1 млн. грн.

Якщо в 1996 році співвідношення державного і місцевих бюджетів у фінансуванні культури в Україні дорівнювало 32 до 68, то в 2001 році це співвідношення — 16 до 84. (У сусідів співвідношення таке: в Угорщині — 75 до 25, у Словенії — 67 до 33, у Болгарії — 58 до 42, в Естонії — 56 до 44, у Франції — 52 до 48, у Латвії — 50 до 50, у Фінляндії — 49 до 51, у Швеції — 47 до 53).

На ділі зміна в перерозподілі бюджетних ресурсів на користь місцевих бюджетів означає просто перекладання відповідальності за надання культурних послуг на місцеву владу — без реального розширення її фінансових можливостей. Спробуй тут «забезпечити доступ до культурних надбань усім громадянам незалежно від місця проживання»! Страждають споживачі культурних продуктів — на врахування їхніх інтересів просто бракує коштів.

Тіньове благодійництво

Окрім вищевказаних, українська культура фінансується ще й з таких джерел: недержавних міжнародних і національних фондів і благодійних організацій, іноземних культурних представництв, центрів та інститутів, іноземних посольств, міжнародних та національних компаній, підприємств та торгових представництв, окремих груп осіб та індивідів. Інофрмація про це, в кращому разі, звучить так: «за підтримки...» чи «за сприяння...» Спонсори через відсутність відповідного законодавства про спонсорство і меценатство та загрозу привернути увагу кримінальних структур або податківців часто вважають за краще залишатися в «тіньовому благодійництві». Тому важко оцінити реальну частку фінансування культури з недержавних джерел. У Європі частка фінансування культури з недержавних фондів становить від 1 до 3%, а з приватних джерел — до 14—17%. Знаючи обсяг недержавного фінансування і головні його напрями, можна ефективніше спланувати державні та місцеві бюджетні кошти на культуру.

Культура — умовне поняття

Як бачимо, в нас відсутня цілеспрямована бюджетна політика в галузі культури. Та й саме поняття «культура» вельми роздуте й приблизне: воно включає в себе, скажімо, національне телебачення в цілому, а не лише культурні телепрограми, ЗМІ, періодичні видання відомств, відомчі музеї та бібліотеки тощо. При цьому бюджетні ресурси розпорошено між різними розпорядниками коштів, а самі ці розпорядники часто лише умовно пов'язані з функцією «Культура».

Підсумки та перспективи

Головним інвестором у сферу культури має виступати, безперечно, держава, керуючись не благодійницькими, а прагматичними намірами. Адже розвиток культури, окрім суто економічних наслідків (зростання виробництва й робочих місць, утвердження національного іміджу, торговельної марки, привабливості для інвесторів і туристів тощо), дає далекосяжні та важливі плоди у вигляді освіченого цивілізованого суспільства, яке складається з людей, котрі вміють мислити творчо і є носіями дуже цінованої у сучасному глобалізованому світі самобутньої національної культури.

Зокрема, напрями докладання зусиль можуть бути такі:

— Системний підхід до вироблення моделі культурної політики, що передбачає всебічний аналіз стану культури та її правового забезпечення.

— Збільшення обсягу фінансування культури як частки ВВП і законодавче закріплення цієї норми на певний період. Сприятливі умови для інвестиційної та кредиторської діяльності в культурній індустрії.

— Створення громадського органу, що включатиме представників урядових і недержавних організацій для вироблення політичних рішень у галузі культури.

— Перехід на програмно-цільовий метод складання бюджету і зосередження на кількох пріоритетних програмах середньо- чи довготривалого терміну.

— Активізація культурних позицій України на зовнішньому ринку шляхом вступу до міжнародних та європейських організацій, долучення до їхніх програм і проектів.

КОЛОНКА ОГЛЯДАЧА

Не варто надто довірятися цифрам

Ця колонка призначена для тих, хто потрудився проглянути вміщену поруч статтю «З шпигунами майбутнього у нас не панькаються», де викладено зміст Проміжного аналітичного звіту про сучасний стан та тенденції розвитку культури в Україні.

З одного боку, і без звіту зрозуміло, що наша культурна галузь — поза межею бідності. З другого — цифри, наведені у звіті, пригнічують своєю наочністю (особливо там, де співставляються «наші» стандарти з «європейськими»). Але не варто надто довірятися цифрам у такій тонкій справі. Бо просте порівняння видатків на культуру у нас і, скажімо, в Данії, по суті, нічого не прояснює. Та й «кількість книжок, виданих на душу населення», ще не свідчить про наявність бодай одного серед тих книжок шедевра. Так само, як і «кількість відвідувань театрів».

Утім, поза будь-якими цифрами, є одна істина, яку тут хочеться написати великими літерами: УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА — НАЙДОСТОЙНІША КУЛЬТУРА В СВІТІ!

Інша річ, що про це мало хто знає. Навіть ми самі. Навіть передусім ми самі. Оце вже справді серйозна проблема.

Автори звіту не ставили перед собою цю проблему. Більше того, у ньому є своєрідний парадокс: там з усією очевидністю показано, що наша держава перебуває за будь-якими межами належності чи причетності до Культури — а тим часом увесь звіт апелює переважно до держави (та ще до якоїсь нібито недержавної «громадськості»). Замість усього цього можна було б сказати: «Панове, на жаль, вовк траву не їсть, але дуже бажано йому це порекомендувати!»

Поки ми рекомендуємо — глобалізація вже на повен рот їсть нашу найдостойнішу в світі культуру. Європа, судячи зі звіту, схаменулася й почала опиратися глобалізації. Але чи не запізно? Пан Вульфенсон, директор Світового банку, давно сказав: «Поряд із глобалізацією прийшло незрівнянне утвердження окремої ідентичності. Почуття власної гідності, що випливає з культурної самобутності, є істотним компонентом прагнення суспільств піклуватися про власну долю. Тому ми у Світовому банку переконані: повага до культури та ідентичності народів є важливим елементом будь-якого ефективного розвитку...»

Гарно сказано: такі розумні речі говорять, як правило, після похорону. В даному разі — після похорону отієї самої європейської «культурної самобутності». Наведені у звіті цифри видатків на культуру в розвинених країнах — то видатки на реанімацію покійної «самобутності». Наша культурна самобутність ще жива — тож саме час про неї сказати щось подібне. Але наші найвищі урядовці просто не знають таких слів.

До речі, той самий Світовий банк керується таким визначенням поняття «Культура»: «Це цілий комплекс відмінних духовних, матеріальних, інтелектуальних та емоційних ознак, що характеризують певне суспільство чи окрему соціальну групу. Культура охоплює не лише мистецтво і літературу, а й спосіб життя, фундаментальні права людини, систему цінностей, традиції та вірування».

Зауважимо, що для них це не лише слова: у США закон дозволяє меценатам спонсорувати на культуру і мистецтво до 50 відсотків задекларованого прибутку. А у нас лише чотири відсотки. Та й то зі скрипом. Де після цього в нас візьметься свій фонд Сороса чи щось подібне?

Отже, не про бідність мова, а про щось інше. Павло Мовчан, виступаючи в обговоренні звіту, сказав: у нашій культурі обертаються (відмиваються) величезні кошти, але ті кошти циркулюють поза будь-якими звітами. Мабуть, державі про це невідомо. Вона собі дбає про культуру в межах своїх понять. Вона, бачте, платить зарплату «працівникам бюджетної культурної сфери». З цього приводу Лесь Танюк на обговоренні звіту висловив дотепне зауваження: «Уявіть собі, що нашому авіазаводові платять зарплату — але не дають грошей на конкретні проекти літакобудування! Чи багато літаків можна побудувати на одну зарплату?»

Наступний, 2003 рік в Україні вже оголошено Роком культури. Озираючись на попередні десять років, можна лише здогадуватися, що це означатиме.

Віталій ЖЕЖЕРА.

Львівські обсервації

Дивні люди галичани: вони їздять до Києва, щоб нагадати собі, що Львів найкраще місто в світі!

У Львові більше люблять сонце, ніж будь-де. Бо тут нескінченні дощі, а люди завжди люблять те, що рідко мають. Львів важко описати. І не тому, що він якийсь «не такий», просто я його так люблю, що не можу дібрати теплих слів — їх замало, і не можу писати про його недоліки, бо мені боляче їх усвідомлювати. Для кожного він інший, завжди виникають нові почуття, незалежно від того, скільки разів ти тут побував. Львів — для суб'єктивного сприйняття, як модерна картина, схожа на заляпані невідомо чим шматочки невідомо чого. От і я — обожнюю кілька квадратних метрів між «Дзигою» і Домініканським собором, там, де повно графіті та іншої чухні, в стилі недобитих горшків, іржавої залізяки, великих шматків скла і краєвиду з собором. Я просто люблю там сидіти і думати про щось далеке і нікому не потрібне. А інші не бачать у тому смітті натхнення.

О, мій милий Універ

А ще я люблю Універ і тусовку, що коло нього збирається. Там багато цікавих людей: божевільних або дурних, оригінальних і тих, хто хоче бути оригінальним. Вони всі чимось схожі, важко вловити, чим, але, напевно, це пофігізм до навчання, викладачів і того ж таки Універу, під яким усі вони збираються.

Є такий собі Батхет, який часом ходить із невеличким барабанчиком і стукає по ньому з милою дурнуватою посмішкою. Часом - із губною гармошкою і видає на ній дуже дивні звуки, які, може, і не так вже приємно слухати, але я думаю, що кльово і весело. Так, напевно, «весело» — це саме те слово, яке найкраще його характеризує. У нього прикольний галстук і розмальовані мешти і його нормально сприймають в абсолютно різних компаніях. А ще є такий хлопака Шаман. Він постійно розповідає, як і кого побив і який він крутий чувак. Та недавно я дізналася, що він пише вірші. І досить непогані. І не такий він уже крутий — це просто маска. І є Ніна, до якої постійно липнуть проблеми. Але вона їх вирішує, якщо може, звичайно. Людина настільки нестандартна, не зовні, а якимось особливим ставленням до нас усіх — оточуючих придурків «з-під Універу». Ця вся тусовка відрізняється ще й тим, що кожен тут не має скаженої потреби бачити когось іншого, але, напевно, нічого не має проти тих вар'ятів, які сидять коло пам'ятника Франкові чи на клумбі, грають на гітарах, курять, п'ють пиво і тішаться життю. Та і як їм не тішитися — це ж найкращі роки, ми ж студенти!!! Але вони не тільки б'ють байдики час від часу, але й читають і обговорюють сучасні українські книжки. Андруховича, приміром. І не тому, що це модно, а тому, що цікаво. А ще вони пишуть музику, здебільшого рок і здебільшого таку, що подобається незначній купці вар'ятів із тієї-таки тусовки.

Інколи, двічі на рік, під час сесії, вони ще й вчаться. У біганині від заліку до заліку, за горнятком чаю, у цих людей народжуються геніальні ідеї. Ну, нехай вони (ідеї) часом тупі, дріб'язкові, пусті з суспільно-патріотичного погляду, але ж якими потрібними видаються, коли сидиш за столиком під Універом! Столики у нас теж особливі. У них попитом користуються «крокодильчики» — гарячі довгі канапки з ковбасою. Найцікавіше за цими столиками навіть не публіка, а музика. Усі знають, що 80 відсотків відвідувачів цих парасольок — студіки з ЛНУ імені Франка, і що 80 відсотків студіків спілкуються українською і не люблять російської музики. І незрозуміло, чому-таки 80 відсотків пісень, які там крутять, — тупа, дебільна російська попса? Отак розвіюється міф про Львів — чи не єдине дійсно українське місто. Чомусь серед людей, які не бували у Львові, ходить легенда про те, що всім, хто говорить російською мовою, тут (на заході) бандерівці не дають проходу. І зовсім це не так! У Львові живе багато людей, які спілкуються російською, а російська попса і справді скажено лунає кожного дня з окупованих кафушок, барчиків та ресторанчиків. І нічого з цим не поробиш.

■ ■ ■

Спасибі панові Юзю за наше щасливе дитинство і за добрий заголовок!

■

Для гостей міста дивними видаються деякі побутово-львівські слова, як-от «кобіти» (а не дєвчьонкі) або «зимний» (а не холодний). Але я не думаю, що це причина, щоб називати Львів ополяченим. Навпаки, зараз він жахливо русифікується. Що ж, зараз ми вільні і ніхто не боронить говорити тією мовою, якою смакує.

Від «Жаби» до «Ляльки»

Публіка з-під Жаби (про неї потім) любить проводити час у славнозвісній «Ляльці», де можна скуштувати сало в шоколаді. Тут специфічна обстановка і специфічні відвідувачі. Хоча тепер час від часу з'являється й крута публіка, бо тут бувати модно. Але справді добре себе тут почувають вибрані. Концерти у «Ляльці» розраховані на любителя. Недавній фестиваль «Слухай українське» відбувався саме у «Ляльці», а надворі, на великому екрані, публіка могла бачити те, що було всередині. Молоді збиралося дуже багато. Задоволення могли отримати як прихильники «Тартака», «Танка на майдані Конго», «ВВ», «Океану Ельзи», «Мертвого півня», «Мандрів», «Гайдамаків», так і Марічки Бурмаки та «Пікардійської терції». Хоча відгуки про цей фестиваль на одному з російських каналів були не вельми позитивні: нібито «українська музика проти російської попси». А нащо нам тая попса здалася, коли нам є чим гордитися?

Кінний Данило, піший Іван

Нова гордість мого міста — пам'ятник Данилові Галицькому (особі, визначальній в історії Львова). Дивно, але шани більше віддали коневі, на якому князь сидить, зробивши його розгодованішим, ніж він, мабуть, мав би бути. Але львів'яни його полюбили, і тепер тут збирається багатенько людей різного віку, закоханих пар та туристів.

Букіністи полюбляють пам'ятник Іванові Федорову (названий «Попрошайкою» через свою простягнуту руку). Першодрукар збирає навколо себе книголюбів, тут можна придбати майже будь-яку книгу, від словників до підручників і ще чогось на кшталт «Вилікуй себе сам», і навіть рідкісні книги, причому задешево.

Про пам'ятки архітектури важко говорити — їх безліч. Центральна частина міста — це вражаючої краси музей історії. Недаремно старий центр Львова внесено у 1998 році до світової спадщини ЮНЕСКО. Усе це залишає незабутні враження. Хоча й у Львові (як і в Києві) у центрі міста намагаються пропхнути, мов троянського коня, ту чи іншу неоковирну новобудову, а це дуже псує красу краєвиду.

Потече — не потече?

Справжнім недоліком Львова є проблема води. Її нам явно бракує. Для Києва неприпустимо, щоб більшість мешканців чула шум води тільки з 6 до 9 ранку й так само ввечері. Який кайф, коли зранку прокидаєшся, мрієш випити холодної води з-під крана, а вона там відсутня! А ще більшим кайфом є, коли гарячої води влітку і зовсім не видно — підігрівайте, люде, на сонечку, на вулиці ж тепло. Хоча теперішній мер Львова Любомир Буняк пообіцяв, що за два роки вода постійно буде у квартирах львів'ян. Та чи від нього це залежить? Невідомо. Вода ж — не нафта!

Юзьо!

А ще я дуже люблю львівські газети. Можливо, деякі з них трохи «бульварять», але мені таки подобається читати «Поступ», «Високий Замок», ну, навіть «Експрес». Більшість львів'ян скажено люблять Юзя Обсерватора, який публікує свої роздуми про різні проблеми нашої держави у газеті «Поступ». Це не просто сухий виклад проблем і питань, які хвилюють, а казусні ситуації в галицькому стилі, що відбуваються у нашій країні. Варто один раз прочитати його «Львівські обсервації», щоб надалі разом із Юзьом з іронією «роздумувати» над нашими державними курйозами.

Ворожіння про майбутнє

Невід'ємним атрибутом площі коло головного корпусу ЛНУ імені Франка є цигани. Вони у бідних студентів випрошують «пару капєєк» так майстерно, що їм могли б позаздрити навіть досвідчені працівники торгівлі. Ще вони не відмовляться від пива, а от на хліб із маслом подивляться зверхньо. Краще купити свіженький біляшик (ще вчора гавкав!) за чужі гроші. За це вони прогнозують кожному другому однакову долю, а кожному першому скажуть: «За граніцу поєдєш!». А якщо всі поїдуть, то хто ж залишиться?

Пласт

От хто грошей не просить і в політику не пхається, так це Національна скаутська організація «Пласт». Вони самі по собі. Вміють і молодь зацікавити, і табори та акції організувати. 90 років тому саме у Львові був створений перший пластовий гурток. Зараз Львівська станиця (усі пластуни Львова) вважається найчисельнішою. Заняття у пластунів найрізноманітніші, починаючи від мандрівництва, літніх таборів та закінчуючи морським пластуванням, зимовими лижними таборами та летунськими навчаннями. Найважливішим завданням організації є виховання патріотичної, здорової, пристосованої до проживання в нестандартних умовах (серед природи) молоді. Мабуть, найцікавіше для юнацтва віком від 11 до 18 років — літні табори, які проводяться щороку переважно в Карпатах.

■ ■ ■

Хто грошей не просить і в політику не пхається, той юний і в 90 літ!

■

Почесним пластуном є Віктор Ющенко. До речі, його запрошено на ювілейну міжкрайову пластову зустріч із нагоди 90-річчя «Пласту». А у Верховній Раді нібито «на розгляді» питання про те, щоб створити Пластприят (всі, хто підтримує організацію). Минулого року влаштували табір спільно з військовими, там був навіть міністр оборони України.

Фото Володимира ФАЛІНА (Укрінформ).

■ ■ ■

Де пасуть троянських коней, що вони такі товсті?

■

«Френк», «Груша», «Жаба» та інші

Мені важко сказати про Львів щось надзвичайне, бо це просто моє рідне місто, в якому для мене все по-іншому, хоча і стільки в ньому незбагненно-загадкового. Скажімо, у центральній частині міста немає двох однакових брам. Кожний будинок, кожна брама по-своєму прекрасні. Вони утворюють чудовий і неповторний ансамбль. А чого варті львівські пам'ятники і пам'ятки! Найцікавіше блукати по брамах на площі Ринок, де вони всі прохідні (ну, майже всі) і ти навіть не здогадуєшся, де можеш опинитися.

Задуманий Франко дивиться на Універ (названий його іменем), де спекотно стає тільки під час сесії. Тут нічого не міняється: студенти вступають, «халявлять» (або й не дуже), п'ють пиво у спеку на клумбі, і їм такі байдужі ідеї, які колись відстоював Франко.

Втім, він серед нас — свій, цей пам'ятник зветься у нас просто Френк (як пам'ятник Грушевському — Груша).

А бронзовий Шевченко на проспекті Свободи позеленів і зветься Жаба. Це ще одна фішка Львова. Без нього тепер не уявляють свого життя неформали, хіпоблуди та представники інших напрямків культури. Тут завжди гамірно. Завжди тут зустрічаєш когось із знайомим обличчям, хай навіть і не знаєш, як цю людину звати. Ви просто собі вітаєтеся, бо десь-колись бачилися. Зараз цей хтось сидить собі, п'є пиво і просто радіє життю, усміхаючись кожному, кого ніби знає. Вони (ті, що сидять тут) завжди раді поспілкуватися, «подіставатися», стрельнути цигарку, попросити 20 копійок. Я бачила подібних і серед київської молоді, але їхні обличчя мені не знайомі, та й відрізняються вони від львівських з-під Жаби.

Тільки тоді, коли опиняюся за межами Львова, усвідомлюю, як тягне мене знову повернутися назад. Розумію, як не вистачає бруківчатих вузеньких вуличок, запаху затишних кав'ярень, знайомих облич і місць, які навіюють приємні спогади.

Ольга ГОВЕНКО,
Ольга МОВЧАН.

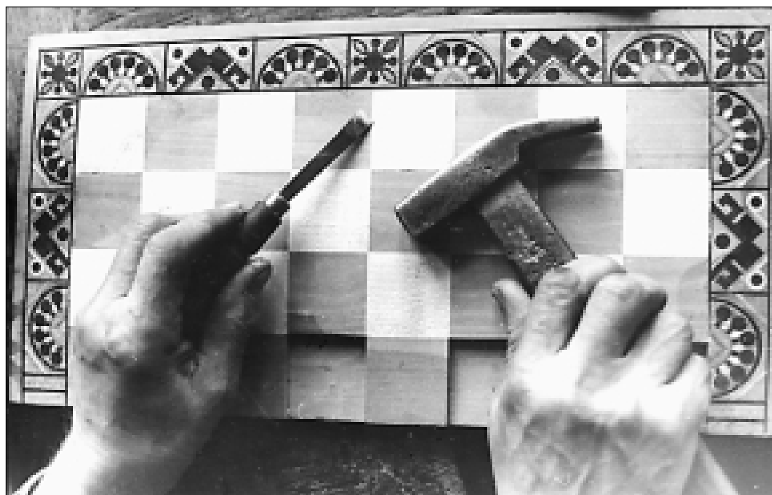
Від редакції. Авторки цього матеріалу — студентки 2-го курсу факультету журналістики Львівського національного університету. Вони перебувають у «Голосі України» на першій у своєму житті виробничій практиці.

Цей текст писався в дві руки, але ненароком не змінено займенник «я» на «ми». Так це й залишено — бо кожному варто пам'ятати про своє маленьке «я».

Візерунчасті Карпати

Тут куди оком не кинь — скрізь візерунки. На криницях, на ганку, на воротях, на одежі, навіть танок і той набирає контурів химерного малюнка. Кожна хата — витвір мистецтва. Декор зрубного карпатського житла відрізняється багатством профільованого різьблення. У гірських районах художньо викладають навіть покрівлю. Серед інструментів сучасного господаря — давні знаряддя: стамеска, молоток, сокирка, тесло. Так повелося, хатнє начиння, віконні рами та рамки для вуликів хазяїн робить власноруч. Здавна майстерність різьбярів досягало справжньої віртуозності: вироби оздоблювали дерев'яними розетками, хрестами, квітами.

До місцевих свят — особлива шана. Всі без винятку вбираються в національний костюм, регіональні особливості якого оберігають від перетворення на своєрідний однострой. У вишивках гуцулів, бойків переважає символіка Води, Сонця, Землі.

Ви, певне, помітили своєрідність підбору візерунків на фотографіях. Вони укладені так, аби побачити спорідненість символіки, єдність світосприйняття, що втілилися у магічних узорах-оберегах. Щоб навчитися читати народні візерунки-символи, досить відкрити свою душу. Через цю просту і водночас геніальну систему знаків — квадратиків, хрестиків, «вужиків» —розкривається ставлення українця до філософських категорій — Всесвіт, життя на Землі, осмислення місця і покликання.

Людмила ОПАНАСЕКО.
Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Частинка французької цивілізації у парламентській бібліотеці

Культурна спадщина Франції така велика і багатогранна, що цілком природно говорити про «французьку цивілізацію». Торкнутися частинки її скарбів можна було цього тижня в парламентській бібліотеці України. Там напередодні національного свята Французької Республіки відкрилася книжкова виставка «Світ французької культури».

Завтра Франція відзначає День взяття Бастилії. Саме 14 липня парижани постали проти короля Людовіка XVI і за підтримки солдатів національної гвардії штурмом узяли символ тиранії та абсолютизму — фортецю-в'язницю Бастилію. Не секрет: з деякими нашими співвітчизниками, які вперше відвідують Париж, трапляється казус. Річ у тім, що туристи активно шукають на картах і вимагають від екскурсоводів показати їм предмет узяття. Тобто Бастилію як таку. Гай-гай. Французи — нація «грунтовна», тож для них узяти тюрму означало стерти її з лиця землі...

Ті події започаткували Велику французьку революцію, котра справила вплив на історію не тільки Франції, а й цілого світу...

Дивовижно, але факт: від 1789 року спливло чимало часу, однак у серці кожного француза живуть вогонь тієї боротьби за волю і гордість за свою націю.

Культурний аташе Посольства Франції в Україні Олів'є Гійом з неприхованою цікавістю оглянув велику виставку літератури з питань мистецтва, музики, театру. Особливу його увагу привернули раритетні видання XIX — початку минулого століття: Мольєр 1899 року видання, Гюго — 1912 року, книги, видані у 20-х роках в Україні. У фонді Національної парламентської бібліотеки є й давніші видання французьких авторів, однак їх не можна виставляти на відкриті стелажі.

Дуже багато французької літератури було видано за радянських часів. І, напевно, немає такої родини, котра не здавала б макулатуру чи не стояла б ночами в чергах, аби отримати заповітних «Трьох мушкетерів» чи «Королеву Марго». Ці та інші книги є практично в кожному домі. Тому на виставці превалювали видання періоду незалежності України. Переклади французьких авторів на українську. А загалом понад 500 видань містить нинішня експозиція, що складається з трьох частин: «Світ французької культури», «Франція туристична» та «Вивчаємо французьку».

Відкриваючи її, Олів'є Гійом наголосив особливу символічність того, що власне цього року, коли Франція відзначає 200-річчя Гюго і Дюма, саме книжкова виставка відбувається напередодні національного свята його країни. Про те, як народилася ідея проведення виставки, читачам «ГУ» розповіла головний бібліотекар Алла Соколова:

— Ідея не нова. Наша бібліотека активно співпрацює з багатьма посольствами. Подібні заходи ми проводили до національних свят Японії, Китаю, Росії, США, Канади. А напередодні французького свята ми проводимо виставку вже втретє. Однак змінили ракурс. Якщо торік ми хотіли привернути увагу до країни й людей, то цього року виставку присвячено виключно культурі та літературі.

Особливий настрій усім, хто відвідав виставку, створювали молоді учасники ансамблю «Елегія», що виконували на вечорі шедеври класичної і популярної французької музики.

Яна СТАДІЛЬНА.

У НОМЕР

Побиття представників «Інституту свободи»

Майже п'ятнадцять осіб увірвалися у середу до офісу грузинської неурядової організації «Інститут свободи», вчинили там погром та жорстоко побили кількох її співробітників, один з яких — у тяжкому стані. За деякими даними, нападники були озброєні кастетами.

Останнім часом «Інститут свободи» перебуває в центрі уваги грузинської громадськості з багатьох причин. Фінансований низкою впливових західних організацій, свою першу акцію він провів біля приміщення Конституційного суду Грузії кілька років тому — тоді було спалено опудала членів суду. Нині «Інститут» жорстко критикує владу Грузії практично «по всьому фронту» діяльності, у тому числі через порушення прав людини у країні, а також окремих політиків, один з-поміж них — скандальний парламентарій Гурам Шарадзе, за «загострення протистояння на релігійному та етнічному грунті».

До самого «Інституту свободи» у Грузії ставлення неоднозначне. Багато хто, в свою чергу, звинувачує його у підтримці тоталітарних сект, серед них «Свідків Єгови», підтримці одіозних політичних рухів, які, як кажуть, фінансуються з одних із «Інститутом свободи» джерел. В першу чергу це «Національний рух» на чолі з екс-міністром юстиції Михаїлом Саакашвілі та «Демократи» екс-спікера парламенту Зураба Жванії.

У зв'язку з нападом на офіс «Інституту свободи» розглядаються три основні версії. Перша — напад було спровоковано чи організовано владою. Друга — до облич «студентів» приклали кулаки прихильники головних борців з єговістами, а саме — відлученого за релігійний екстремізм від церкви Василя Мкалавішвілі або депутата Шарадзе. Третя — мало місце продовження суто побутового конфлікту, що стався кілька днів тому, під час якого один з лідерів «Інституту свободи» і член Антикорупційної ради при Президентові Грузії Гіві Таргамадзе, як стверджують, поранив у бійці ні в чому не винну людину. Сам Таргамадзе факт бійки не заперечує.

Хоч як би там було, те, що сталося, багато хто розцінює як спробу дискредитувати міжнародний імідж Грузії, що досить похитнувся після серії викрадень іноземців. Адже справа дійшла до того, що під сумнів поставлено надання країні фінансової допомоги Євросоюзу. Про це заявив Державний міністр Грузії Автандил Джорбенадзе.

Тамаз ЛОМСАДЗЕ.

Тбілісі.

Не дихай димом!

Міжнародний центр досліджень у галузі раку повідомив, що так зване пасивне паління, тобто перебування поруч з особами, що палять, офіційно визнано «канцерогенним для людини».

Тютюновий дим «викликає рак легень у людей, які ніколи не палили», сказано у заяві. Експерти й лікарі дійшли висновку, що «особи, котрі не палять, піддаються такому самому впливові канцерогенів, як і активні курці». Водночас, на їхню думку, пасивне паління спричинює лише рак легень і не може бути причиною онкологічних захворювань інших органів.

Стіл як дзеркало душі

Американський психолог Бен Вільямс вважає, що досить поглянути на робочий стіл вашого колеги — і ви матимете «таємне повідомлення» про те, «чим він дихає». Проведені вченим дослідження підтвердили взаємозв'язок стану робочого місця з характером людини, яка його займає. При цьому з'ясувалося, що столи невдах і людей, які погано уживаються в колективі,— як правило, в ідеальному порядку й чистоті.

У результаті Вільямс, виходячи зі стану робочого місця й предметів, які присутні на столі, поділив офісних працівників на кілька категорій.

«Кар'єрист-індивідуаліст». У цих людей робочі місця у бездоганному порядку, відповідають уявленню про ідеал і просто просяться на обкладинку рекламного проспекту. Їхні господарі надто прагматичні для щирих відносин на роботі, бо їх переважно цікавить просування службовими сходами.

«Просіть — і я дам вам грошей!». Співробітники офісу, на робочому столі котрих, як правило, розкидані різні особисті речі (ключі, гаманці, мобільні телефони), належать до типу «довірливих» і досить легко позичають гроші своїм колегам.

У господарів «комплексу батька-зануди» робочий стіл перебуває в ідеальній чистоті, при цьому на ньому немає жодних особистих речей. Такі люди, зазвичай, важко уживаються у колективі й не мають справжніх друзів.

«Я зроблю тобі кави, і ти можеш поплакатися мені в жилетку!». Якщо на робочому столі офісного працівника сімейні фотографії чи іграшки, то, як правило, ці люди наділені емпатією. Вони здатні вислухати своїх колег і підтримати їх у важку хвилину.

Олег ДЕНИСОВ.

Кров адмірала коштує дорого

Аукціонний дім «Сотбіс» виставив на торги рідкісну колекцію особистих речей, листів і зброї легендарного адмірала Нельсона. Їх розпродадуть 21 жовтня — у 195-у річницю Трафальгарської битви. Організатори розраховують, що справжній ажіотаж спричинять два лоти — шовковий гаманець зі слідами крові адмірала, який лежав у кишені Нельсона під час Трафальгарської битви, й діамантова брошка у вигляді якоря з ініціалами HN (Horatio Nelson).

Корида розпочалася!

В іспанській Памплоні розпочалася корида. Її перший етап — традиційний біг биків вузькими вулицями іспанського містечка — не обійшовся без жертв. Шестеро розлючених тварин у погоні за двома тисячами сміливців поранили шістьох.

Пес–кандидат

На виборах до Конгресу США з Кетрін Харріс, яка балотується від штату Флорида, конкуруватиме пес Персі. Його господар Вейн Гентнер у такий спосіб має намір висловити свій протест проти порядків, які діють в сучасній виборчій системі США. Гентнер впевнений, що за діючих правил більшість пересічних громадян Америки виключаються з політичного процесу країни.

...І писанка зі страусового яйця

На одній зі старовинних вулиць Таллінна розташувалася Українська греко-католицька церква Матері Божої Троєручиці. Колись у її будівлі XIII століття була лютеранська каплиця, а в часи СРСР — склад КДБ. На прохання української громади влада Естонії віддала це приміщення під церкву.

Серед гостей, яких тут зустрічають, на жаль, мало державних посадовців з України, а ось президент Парламентської асамблеї Ради Європи лорд Рассел Джонстон і міністр оборони Великої Британії знайшли час відвідати витвір архітектурного мистецтва.

Це місце стало справжнім центром української культури. Тут на невеликій площі розміщено церкву, залу для зустрічей, бібліотеку, музей українського сакрального мистецтва. Усе це зробив художник, а тепер ще й староста церкви, Анатолій Лютюк. Він поєднав середньовічну старовину Таллінна з українською культурою. Всі меблі зроблені його руками, а дерев'яні деталі для споруди Анатолій шукав самотужки. Поруч із церквою уже будуються жіночий монастир та школа українського мистецтва.

Церква має дивовижний іконостас, створений львівським художником Петром Гуменюком. Це також своєрідний витвір мистецтва. За його основу майстер узяв старовинну ікону.

У підвалі церкви міститься музей, який відкривав колишній прем'єр-міністр Естонії Март Лаар. Там можна побачити найрізноманітніші писанки, одна з яких, наприклад, зроблена зі страусового яйця. На другому поверсі — бібліотека української літератури та зала для зустрічей.

Усі, хто вперше бачить такий осередок української культури у Таллінні, можуть підтвердити, що цей дім — справжнє диво Боже.

Світлана ОСТАПА.

У мантії бідного родича

Минув рік відтоді, як Президент України підписав Указ про утворення апеляційних господарських судів України. Таким чином було здійснено ще один важливий крок на шляху реформування судової системи держави.

Господарський суд Харківської області можна назвати одним із найавторитетніших і найпрофесійніших в Україні. В усякому разі, це завжди підкреслює керівництво Вищого господарського суду України, маючи на увазі високі показники його роботи. Колишній керівник арбітражного суду Харківської області, а нині — голова Харківського апеляційного господарського суду Микола Титов крім того був одним із фундаторів сучасного господарського судочинства в Україні. Напевне, сьогодні вже мало хто пам'ятає, що Арбітражний суд незалежної України був утворений ще за часів існування Радянського Союзу і що він «старший» за українську державність аж на три місяці.

Микола Титов наголошує:

— Я був членом робочої групи з розробки проекту закону про арбітражний суд і Арбітражного процесуального кодексу. Ми виходили з того, щоб зменшити кількість перевіряльних інстанцій, а не лише «насолити» своєю непідвладністю Москві. Наявність численних інстанцій нерідко затягувала судовий процес, а господарське судочинство, як показував досвід уже навіть тих років, мало бути оперативним.

Напевно, зайве говорити про те, що сьогоднішня, вже цілком ринкова, економічна система України потребує ще оперативнішого господарського судочинства. Ідея створення апеляційної ланки в системі господарського суду саме і передбачала розв'язання цієї проблеми. Адже господарський суд, на відміну від наглядової інстанції, яка існувала раніше, покликаний не лише перевірити законність та обґрунтованість рішення першої інстанції, а й прийняти власне рішення по суті справи.

Здавалося б, в умовах економічного зростання країни належна якість господарського судочинства повинна була б забезпечуватися таким рівнем фінансування судів, який давав би їм можливість виконувати поставлені законом завдання. Але хоч як парадоксально, на одинадцятому році незалежності України та на другому році існування апеляційних господарських судів більшість із них поки що не мають навіть власних приміщень, не кажучи вже про забезпечення належних умов роботи самих суддів.

Півроку тому Харківська облдержадміністрація своїм рішенням передала Харківському апеляційному господарському суду колишнє приміщення одного із місцевих медичних закладів. І хоча воно розміщене в центрі міста, однак уже понад п'five років залишається в такому занедбаному стані, що ні про жодне новосілля без капітального ремонту не може бути й мови. На цьому так званому будівельному об'єкті вже зустрічалися голова Вищого господарського суду України Дмитро Притика, голова Харківської облдержадміністрації Євген Кушнарьов, керівництво міста і Харківського апеляційного господарського суду, однак проблема і досі залишається. І не тому, що судове начальство чи місцева влада не докладають належних зусиль для її розв'язання, а через те, що питання облаштування апеляційних господарських судів досі не розв'язано належним чином на державному рівні.

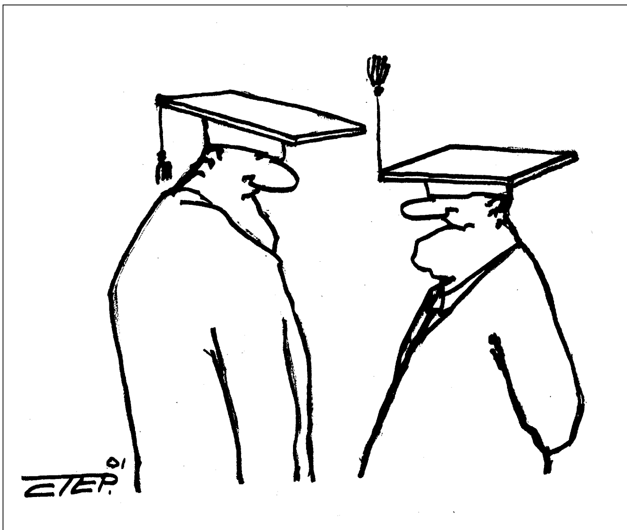
— Для забезпечення нормальної роботи суду, — продовжує М. Титов, — потрібно, щоб у його стінах працювало 30 суддів і 90 їх помічників та інших співробітників, як передбачено штатним розкладом. Проте сьогодні маємо в штаті лише дві третини працівників від загальної їхньої кількості. Річ у тім, що апеляційний суд і досі залишається в ролі «бідного родича» своєї нижчої інстанції — господарського суду Харківської області, оскільки й понині перебуває в становищі квартиранта на його законній території. Зрозуміло, що таке сусідство не на користь і «господарям», які також перебувають у незручному становищі, бо не мають достатньої кількості належних приміщень для виконання судових процедур.

Проект реконструкції переданого суду, але непристосованого для його роботи приміщення, розроблений інститутом «Проектреконструкція» під керівництвом головного архітектора області Ю. Шкодовського, передбачає зведення ще одного поверха над спорудою та триповерхової прибудови. Передбачено й те, що буде збережено архітектурний стиль будинку, що є пам'яткою архітектури, тож оновлена будівля мала б гармонійно вписатися в ансамбль центральної частини міста. Однак будівельні роботи ледь жевріють. А будівельники, треба віддати їм належне, працюють у борг, сподіваючись, що суд — не остання державна установа і рано чи пізно він розрахується за виконані роботи.

Проте до їх завершення необхідно реконструювати дві тисячі квадратних метрів площ та збудувати нових — 3,5 тисячі метрів. За попередніми розрахунками, вартість цих робіт, які виконує будівельна корпорація «Форт», становить близько 10 мільйонів гривень. Однак у нинішньому році на забезпечення матеріально-технічної бази новостворених апеляційних господарських судів виділено кошти, які не задовольнять нагальні проблеми навіть кількох судів.

Однак і ці незначні кошти досі, наприклад, до Харківського апеляційного господарського суду не надійшли.

Читач може зауважити, що в країні і без того безліч нагальних проблем, а автори, мовляв, переймаються проблемами судів, які аж ніяк не асоціюються з найзлиденнішими організаціями. Однак час уже всім нам усвідомити, що бідні суди й судді — це не тільки не завжди якісне судочинство, а нерідко і неправове. В цьому суспільство вже не раз переконувалося і в нашій країні, і в інших державах із відсталою судовою культурою.

Мал. Сергія ТЕРЕЩЕНКА.

З утворенням системи апеляційних судів у регіонах, підприємці і промисловці одержали реальну можливість «знайти правду», не оббиваючи столичних порогів. Однак у силу обставин, що склалися, суди не завжди в змозі розглянути справи у визначений законом термін. Нерідко ситуація стає просто абсурдною, коли в одному тісному кабінеті кілька суддів водночас спілкуються з учасниками процесу, заважаючи один одному. Мало того, віднедавна у судах запроваджено обов'язкове фіксування процесу технічними засобами. Але оскільки залів засідань не вистачає, обладнання для звукозапису доводиться встановлювати у кабінетах, де слухають справи. А там крім суддів працюють помічники, секретарі та інший персонал, тож апаратура фіксує телефонні дзвінки, розмови, які не стосуються конкретного судового процесу. Це, звичайно, погіршує якість запису, сторони можуть потім поставити під сумнів його достовірність.

— Ще раз хочу наголосити: не можна провести реформу на одному ентузіазмі, — підкреслює голова Харківського апеляційного господарського суду, — під кожну реформу має бути економічний розрахунок і відповідні кошти. Суд не може здійснювати апеляційне правосуддя за інших умов. У нас проголошено, що суд — третя гілка влади. Але я не бачив, щоб державні установи законодавчих чи виконавчих органів влади десь тулилися в подібних умовах.

Я звертався до сесії облради з проханням закласти в бюджет хоча б незначні кошти, які можна було б використати на створення необхідних умов роботи апеляційного суду, на що мені показали Бюджетний кодекс, який забороняє надавати кошти організаціям, що фінансують з державного бюджету. Я погоджуюся з цим, але і перед місцевою владою стоїть завдання надати суду належне приміщення.

Але якщо місцева влада опинилася у такому скрутному становищі, що нічим не може допомогти апеляційному господарському суду, то логічним продовженням указу Президента мала б стати постанова Кабінету Міністрів про забезпечення судів як найвищих правових інстанцій усім необхідним із державного бюджету.

Є безліч випадків, коли судді змушені подавати позови, щоб стягнути заборгованість у власній зарплаті, і, як правило, вигравали справи. То невже усі судові інституції не повинні скористатися цим досвідом і діяти так по відношенню до держави, від імені якої вони здійснюють судочинство?

— Ми — новоутворена судова інституція. Ми лише робимо перші кроки на початку свого становлення. Є певний досвід формування нових загальнодержавних інституцій в Україні. Коли створювали, наприклад, податкову інспекцію, митні органи, то передбачалося, що певний відсоток від зборів і штрафів, що стягуються цими структурами, йтиме на розвиток їхньої матеріально-технічної бази. З часом це положення було скасовано, бо вони зміцнили свою базу. Але чому б тепер, у період формування апеляційних господарських судів, не скористатися цим досвідом, тим паче що жодних інших істотних пропозицій немає? Під час звернення до суду позивачі сплачують значні суми до бюджету. Я не кажу, що всі ці кошти повинні витрачатися на розвиток судової системи України. Але якщо ми хочемо поважати свій суд, відчувати себе в його стінах громадянином, створити справжню, незалежну судову владу, то повинні подбати про те, щоб вона стала такою вже найближчим часом.

Записали Микола КОСИЙ, власкор «Голосу України», Лариса КОКОРЕВА, прес-секретар Харківського апеляційного господарського суду.

У НОМЕР

■ *Київ*

Тролейбусний маршрут з'єднав Видубичі з Лаврою

Учора на Печерську відбулося відкриття тролейбусної лінії. Новий маршрут довжиною 14 км проляже від Музею історії Великої Вітчизняної війни вулицею Січневого повстання, далі вулицями Московська, Кутузова до площі Лесі Українки, бульваром Лесі Українки до вулиці Кіквідзе, а потім униз до станції метрополітену «Видубичі». На лінії працюватиме 10 тролейбусів. Будівництво обійшлося у майже чотири мільйони гривень.

■ *Донецьк*

Директор на волі, слідство триває

Виконуючого обов'язки директора, головного інженера та гірничого інженера шахти «Україна» державної холдингової компанії «Селидовевугілля» випущено із ізолятора тимчасового утримання. У четвер міський суд Селидового розглянув справу про обрання запобіжного заходу стосовно керівників шахти, де внаслідок аварії загинули 35 гірників. Перебування в ізоляторі тимчасового утримання замінено на підписку про невиїзд.

Розслідування справи, порушеної за статтею 272, частина 2 Кримінального кодексу України («порушення правил безпеки під час виконання робіт із підвищеною небезпекою, яке призвело до загибелі людей») веде прокуратура Донецької області. Згадана стаття передбачає міру покарання до восьми років позбавлення волі. Як повідомили кореспондентові «Голосу України» в обласній прокуратурі, слідство чекає на висновки урядової комісії. До 23 липня має бути підписано акт розслідування причин трагедії. Документ міститиме оцінку дій усіх посадових осіб та рекомендації для недопущення подібних нещасних випадків, **повідомляє наш власний кореспондент Ліна КУЩ.**

Від Комітету з Державних премій України в галузі науки і техніки

Комітет з Державних премій України в галузі науки і техніки повідомляє, що до участі в конкурсі на здобуття Державних премій України в галузі науки і техніки 2002 року допущено такі праці:

1. Розробка і впровадження нових ресурсозберігальних засобів кріплення і охоронних конструкцій капітальних виробок на основі геомеханіки системи «кріплення-породний масив», що забезпечують ефективну експлуатацію вугільних шахт України.

Автори: *Шашенко О. М., Звягільський Ю. Л., Усаченко Б. М., Левіт В. В., Новік Є. Б., Друцко В. П., Сургай М. С., Кириченко В. Я., Кужель С. В., Косков І. Г.*

Представлена Національним гірничим університетом України.

2. Розробка та впровадження високоефективної, природоохоронної технології видобутку корисних копалин у складних гідрогеологічних умовах.

Автори: *Малий А. М., Чистяков Є. П., Блізнюков В. Г., Сторчак С. О., Швидько П. В., Замишляєв О. Г., Фурман О. І., Драгунов В. П., Слободчиков Г. І., Борисенко С. Г.*

Представлена Державним науково-дослідним гірничорудним інститутом.

3. Цикл наукових праць «Наукові основи технології отримання рослинних біополімерних комплексів —харчових волокон та їх використання в лікувально-профілактичному харчуванні».

Автори: *Дудкін М. С., Черно Н. К., Віннікова Л. Г., Капрельянц Л. В.*

Представлений Одеською державною академією харчових технологій.

4. Розробка та впровадження технології виробництва сухого глютену.

Автори: *Бондар Є. Г., Мартиновський В. П., Марченко І. В., Сарапука В. Я., Сербін Ю. О., Шорнікова О. М., Іволга Н. С.*

Представлена Українським НДІ цукрової промисловості.

5. Цикл праць у чотирьох книгах: «Давня історія України» (в 3-х томах) та «Етнічна історія давньої України».

Автори: *Толочко П. П., Крижицький С. Д., Козак Д. Н., Івакін Г. Ю., Круц В. О., Моця О. П., Мурзін В. Ю., Отрощенко В. В., Русяєва А. С., Станко В. Н.*

Представлений Інститутом археології НАН України.

6. Енциклопедія етнокультурознавства у 6-ти томах.

Автори: *Римаренко Ю. І., Чернець В. Г., Шемшученко Ю. С., Антонюк О. В., Бітаєв В. А., Богуцький Ю. П., Ходаківський М. Д., Шкляр Л. Є., Шульга М. О.*

Представлена Міністерством культури і мистецтв України.

7. Соціально-психологічний моніторинг наслідків Чорнобильської катастрофи.

Автори: *Дурдинець В. В., Ворона В. М., Головаха Є. І., Костенко Н. В., Мімандусова Г. І., Пилипенко В. Є., Саєнко Ю. І., Соболєва Н. І., Тарасенко В. І.*

Представлена Інститутом соціології НАН України.

8. Важкі метали як небезпечні для людини забруднювачі довкілля України: медико-екологічні дослідження, обгрунтування та досвід впровадження профілактичних заходів.

Автори: *Трахтенберг І. М., Деркачов Е. А., Білецька Е. М., Талакін Ю. М., Іваницька Н. Ф., Горбань Л. М., Коршун М. М., Зербіно Д. Д., Тичинін В. А.*

Представлена Інститутом медицини праці АМН України.

9. Розробка та впровадження нових методів діагностики і раннього хірургічного лікування глибоких опіків та їх наслідків.

Автори: *Бігуняк В. В., Григор'єва Т. Г., Гусак В. К., Козинець Г. П., Коваленко О. М., Повстяний М. Ю., Таран В. М., Фісталь Е. Я.*

Представлена Інститутом невідкладної і відновної хірургії АМН України.

10. Створення конкурентоспроможних полімермінеральних сумішей, організація їх промислового виробництва та масового застосування в будівництві.

Автори: *Безух А. В., Карапузов Є. К., Соха В. Г., Єршов С. А., Спектор Ю. П., Толмачов М. Г., Галаган Ю. О., Потій М. О., Айзман П. Б.*

Представлена Українською державною корпорацією промисловості будівельних матеріалів «Укрбудматеріали».

11. Розробка і реалізація енерго- і ресурсозберігальних технологічних циклів виробництва конкурентоспроможних металовиробів на основі комплексу печей-ковшів і машин безперервного лиття заготовок.

Автори: *Мінаєв О. А., Скудар Г. М., Єфімов В. О., Пілюшенко В. Л., Смірнов О. М., Момот С. В., Риженков О. М., Несвіт В. В., Глазков А. Я., Крівченко Ю. С.*

Представлена Донецьким національним технічним університетом.

12. Розробка наукових основ та принципів побудови експлуатаційно надійних конструкцій магістральних електромереж, освоєння їх виробництва та впровадження.

Автори: *Горохов Є. В., Лучніков В. А., Василев В. М., Шевченко Є. В., Пермяков В. О., Ситник М. П., Семенов В. В., Чевичелов В. О., Гарф Е. Ф., Кудря С. О.*

Представлена Державним підприємством «Національна енергетична компанія «Укренерго».

13. Розробка і впровадження енергозберігальних технологій та обладнання для систем теплопостачання і промислової енергетики.

Автори: *Булавка А. В., Вайль І. В., Воробйов Л. Й., Грищенко Т. Г., Декуша Л. В., Лавренцов Є. М., Назаренко О. О., Платонов В. В., Сігал О. І., Шелест О. Д.*

Представлена Інститутом технічної теплофізики НАН України.

14. Науково-методологічні засади системи національної безпеки України.

Автори: *Бєлов О. Ф., Бакаєв Л. О., Власюк О. С., Геєць В. М., Горбулін В. П., Губський Б. В., Мунтіян В. І., Пахомов Ю. М., Пирожков С. І., Шкідченко В. П.*

Представлена Національним інститутом стратегічних досліджень при адміністрації Президента України.

15. Цикл наукових робіт «Еколого-економічні основи раціонального природокористування, формування наукових засад сталого розвитку і забезпечення екологічної безпеки України в умовах ринкових трансформацій».

Автори: *Борщевський П. П., Буркинський Б. В., Волошин В. В., Данилишин Б. М., Долішній М. І., Дорогунцов С. І., Кравців В. С., Степанов В. М., Трегобчук В. М., Харічков С. К.*

Представлений Радою з вивчення продуктивних сил України НАН України.

16. Цикл наукових праць «Ефекти колективізації станів та кореляції при дифракції і дифузному розсіянні, каналюванні та випромінюванні високоенергетичних квазічастинок у кристалах з дефектами».

Автори: *Ахієзер О. І., Лапшин В. І., Карнаухов І. М., Шульга М. Ф., Немошкаленко В. В., Шпак А. П., Молодкін В. Б., Оліховський С. Й., Куліш М. П., Репецький С. П.*

Представлений Національним науковим центром «Харківський фізико-технічний інститут» та Інститутом металофізики імені Г. В. Курдюмова НАН України.

17. Цикл робіт «Розробка теоретичних основ та унікальної спостережної бази в Голосієві та на Терсколі для досліджень Сонця та тіл Сонячної системи».

Автори: *Балега Ю. Ю., Гуртовенко Е. А., Карпов М. В., Кондратюк Р. Р., Костик Р. І., Мороженко О. В., Сергєєв О. В., Тарадій В. К., Яновицький Е. Г., Яцків Я. С.*

Представлений Головною астрономічною обсерваторією НАН України.

18. Цикл праць «Нові оптичні та магнітооптичні явища в антиферомагнетиках».

Автори: *Гнатченко С. Л., Гнезділов В. П., Єременко А. В., Любчанський І. Л., Пашкевич Ю. Г., Петров Е. Г., Фомін В. І., Харченко М. Ф., Чупис І. Є.*

Представлений Фізико-технічним інститутом низьких температур імені Б. І. Вєркіна НАН України.

19. Цикл робіт «Екосистемний моніторинг вірусних інфекцій: діагностика та профілактика».

Автори: *Бойко А. Л., Співак М. Я., Патика В. П., Поліщук В. П., Старчеус А. П., Карпов О. В., Князєва Н. А., Зарицький М. М., Лазаренко Л. М.*

Представлений Інститутом агроекології та біотехнології УААН.

20. Цикл робіт «Комплексна біотехнологія промислового виробництва їстівних грибів в Україні: теорія та практика».

Автори: *Білай В. Т., Бісько Н. А., Гончаренко М. М., Дудка І. О., Іваненко П. П., Митропольська Н. Ю., Приліпка О. В., Ситник К. М., Цизь О. М., Яковенко В. П.*

Представлений Інститутом ботаніки імені М. Г. Холодного НАН України.

21. Розробка на базі фундаментальних досліджень нових біотехнологій для одержання клітинних і тканинних алотрансплантатів.

Автори: *Грищенко В. І., Бугаєв В. М., Цимбалюк В. І., Юрченко Т. М., Петренко О. Ю., Прокопюк О. С., Дьомін Ю. А., Бобирьова Л. Є., Шепітько В. І., Вотякова І. А.*

Представлена Інститутом проблем кріобіології і кріомедицини НАН України.

22. Шеститомне монографічне видання «Атлас родовищ нафти і газу України».

Автори: *Іванюта М. М., Арсірій Ю. О., Вуль М. Я., Гошовський С. В., Денега Б. І., Євдощук М. І., Лазарук Я. Г., Полухтович Б. М., Федишин В. О., Шпак П. Ф.*

Представлене Українською нафтогазовою академією.

23. Агротехнології та ресурсозберігальні комплекси грунтообробних машин.

Автори: *Антонець С. С., Гуков Я. С., Дубровін В. О., Лінник М. К., Медведєв В. В., Рижук С. М., Ройтберг В. І., Саінсус О. Д., Сайко В. Ф., Соломаха Г. М.*

Представлена Національним науковим центром «Інститут механізації та електрифікації сільського господарства».

24. Робота «Вакцина жива проти сибірки тварин із штаму К-79Z».

Автори: *Завірюха А. І., Вербицький П. І., Ображей А. Ф., Яковлєв Ю. С.*

Представлена Інститутом ветеринарної медицини УААН.

25. Наукові основи та технічні засоби електрохімічних методів моніторингу екологічної безпеки і корозійної активності техногенних середовищ.

Автори: *Герасименко Ю. С., Новицький В. С., Поляков С. Г., Похмурський В. І., Рибаков А. О., Руднік А. А., Сморчков В. І., Чвірук В. П.*

Представлено Інститутом електрозварювання імені Є. О. Патона НАН України та Національним технічним університетом України «Київський політехнічний інститут».

26. Розробка, виготовлення та впровадження в технологічний процес ліквідації радіаційної аварії на Київському Державному спеціальному комбінаті мобільного радіаційно-стійкого дистанційно-керованого комплексу МП711М.

Автори: *Бланар О. В., Вокуєв І. П., Громок Л. І., Гусєв О. В., Карпачов Ю. А., Клюфас С. І., Павловський М. А., Ракша Г. В., Рудик Ю. М., Слободян Л. Р.*

Представлена Національним технічним університетом України «Київський політехнічний інститут».

27. Національна еталонна база України: створення та впровадження в економіку держави.

Автори: *Сидоренко Г. С., Винокуров М. І., Кравченко М. І., Назаренко Л. А., Павленко Ю. Ф., Дьомін О. О., Рожнов М. С.*

Представлена Харківським державним науково-дослідним інститутом метрології.

28. Розробка та впровадження в серійне виробництво сімейства вітчизняних систем життєзабезпечення —апаратів штучної вентиляції легенів та інгаляційного наркозу для задоволення нагальних потреб медичних закладів України.

Автори: *Богданов Г. І., Варламов В. А., Глумчер Ф. С., Зеляк П. П., Ісаєв І. В., Лобода Т. В., Майко В. І., Макомела Р. М., Петрик В. Т., Талан С. М.*

Представлена Міністерством промислової політики України.

29. Розробка, створення, освоєння виробництва та впровадження вітчизняного восьмиосьового електровоза постійного струму типу ДЕ1.

Автори: *Блохін Є. П., Браташ В. О., Гілевич О. І., Кірпа Г. М., Лашко А. Д., Момот О. І., Сеферовський В. М., Чернобаб В. О., Чумак В. В., Щербина В. М.*

Представлена Транспортною академією України.

30. Розробка та впровадження комплексу технічних засобів і технологій неруйнівного контролю обладнання машинобудування, бурового та нафтогазопромислового інструменту.

Автори: *Лобанов Л. М., Зінчак Я. М., Карпаш О. М., Крижанівський Є. І., Куриляк Д. Б., Назарчук З. Т., Недосєка А. Я., Півторак В. А., Рибчич І. Й., Троїцький В. О.*

Представлена Івано-Франківським національним технічним університетом нафти і газу.

31. Цикл наукових праць «Дослідження гідродинаміки суперкавітаційних течій».

Автори: *Логвінович Г. В., Савченко Ю. М., Буйвол В. М., Семененко В. М., Власенко Ю. Д., Путілін С. І., Савченко В. Т., Сєрєбряков В. В.*

Представлений Інститутом гідромеханіки НАН України.

32. Цикл наукових робіт «Теоретичні основи та інструментальні засоби розробки програмного забезпечення інформаційних технологій».

Автори: *Андон П. І., Капітонова Ю. В., Коваль В. М., Лавріщева К. М., Летичевський О. А., Нікітченко М. С., Новіков О. М., Перевозчикова О. Л., Провотар О. І., Редько В. Н.*

Представлений Інститутом програмних систем НАН України.

33. Розробка методу і створення спеціального обладнання для отримання особливо чистого аргону способом низькотемпературної ректифікації і впровадження в промислове виробництво.

Автори: *Атаманчук Ю. А., Ванюшин А. О., Васильєв М. Р., Власов А. М., Горенштейн І. В., Жигіль В. В., Коротков О. С., Саватєєв С. В., Ткачук С. П., Шубцов В. І.*

Представлена Дніпропетровською обласною державною адміністрацією.

34. Цикл наукових праць, патентів, технологій «Іонні розплави: хімія та технологія».

Автори: *Волков С. В., Зарубицький О. Г., Нагорний П. Г., Омельчук А. О., Панов Е. В., Присяжний В. Д., Слободяник М. С., Шаповал В. І.*

Представлений Інститутом загальної та неорганічної хімії імені В. І. Вернадського НАН України та Київським національним університетом імені Тараса Шевченка.

35. Цикл наукових робіт «Каталіз. Кластерні підходи, механізми гетерогенного та гомогенного каталізу».

Автори: *Гончарук В. В., Камалов Г. Л., Ковтун Г. О., Рудаков Є. С.*

Представлений Інститутом колоїдної хімії та хімії води імені А. В. Думанського НАН України.

36. Підручник «Історія держави і права України. Академічний курс». У 2-х томах, К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2000.

Автори: *Гончаренко В. Д., Копиленко О. Л., Рогожин А. Й., Сафронова І. П., Страхов М. М.*

Представлений Міністерством освіти і науки України.

37. Підручник «Теорія та технологія трубного виробництва», Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2000.

Автори: *Друян В. М., Гуляєв Ю. Г., Чукмасов С. О.*

Представлений Міністерством освіти і науки України.

38. Підручники «Фізика, 7 клас», Київ-Ірпінь: Перун, 1998, «Фізика, 8 клас», Київ-Ірпінь: Перун, 1999.

Автори: *Коршак Є. В., Ляшенко О. І., Савченко В. Ф.*

Представлені Міністерством освіти і науки України.

Публікуючи список робіт, допущених до участі в конкурсі на здобуття Державних премій України в галузі науки і техніки 2002 року, комітет звертається до наукових та науково-технічних товариств, наукових установ, підприємств, вищих навчальних закладів, учених та спеціалістів, широкої громадськості з проханням взяти участь в обговоренні перелічених праць і повідомити свою думку щодо їх змісту та складу авторських колективів.

Назви робіт і склади авторських колективів публікуються здебільшого згідно з поданням і уточнюватимуться при подальшому обговоренні.

Відгуки та зауваження, а також матеріали громадського обговорення робіт і їх авторських колективів просимо надсилати до 12 вересня цього року за адресою: 03680, Київ-5, вул. Горького, 51, Комітет з Державних премій України в галузі науки і техніки.

Комітет з Державних премій України в галузі науки і техніки повідомляє, що до участі в конкурсі на здобуття Державних премій України в галузі науки і техніки 2002 року допущено такі праці:

1. Методи дослідження якісних та аналітичних характеристик динамічних систем та їх застосування.

Автори: *Прикарпатський Я. А., Ронто А. М., Янчук С. В.*

Представлена Інститутом математики НАН України.

2. Математичні методи та програмне забезпечення для розв'язання деяких класів задач захисту навколишнього середовища.

Автори: *Аксьонова Л. О, Калинюк Н. А.*

Представлена Інститутом кібернетики імені В. М. Глушкова НАН України.

3. Розвиток методів математичного та комп'ютерного моделювання процесів та пристроїв екологічно чистого спалювання природного газу.

Автори: *П'яних К. Є., Згурський В. О.*

Представлена Інститутом газу НАН України.

4. Цикл наукових праць «Розробка методів дослідження статичних і динамічних характеристик космічних апаратів із просторово розвиненими периферійними елементами».

Автори: *Білоножко П. П., Волошенюк О. Л., Хорошилов С. В., Храмов Д. О.*

Представлений Інститутом технічної механіки НАН України.

5. Цикл робіт «Динаміка магнітного потоку в масивних надпровідниках».

Автор: *Кордюк О. А.*

Представлений Інститутом металофізики імені Г. В. Курдюмова НАН України.

6. Цикл наукових робіт «Дослідження фоторефрактивного ефекту в кристалах $Sn_2P_2S_6$ та розробка методів підвищення ефективності нелінійних взаємодій у ближньому інфрачервоному діапазоні спектру».

Автор: *Шумелюк О. М.*

Представлений Інститутом фізики НАН України.

7. Цикл наукових праць «Роль структурного фактора при формуванні пасток і покладів вуглеводнів Чорноморського шельфу».

Автор: *Савчак О. З.*

Представлений Інститутом геології і геохімії горючих копалин НАН України.

8. Розробка формоутворювальної кінематики високоефективної обробки керамічних куль підвищеної прецизійності для машино- та приладобудування.

Автор: *Пасічний О. О.*

Представлена Інститутом надтвердих матеріалів імені В. М. Бакуля НАН України.

9. Оборотна воднева крихкість при зварюванні високоміцних низьколегованих сталей.

Автор: *Степанюк С. М.*

Представлена Інститутом електрозварювання імені Є. О. Патона НАН України.

10. Наукова праця «Розробка та дослідження цеолітів (молекулярних сит), каталізаторів та композиційних матеріалів на їх основі».

Автори: *Швець О. В., Сміла З. В., Патриляк Л. К., Ліхньовський Р. В.*

Представлена Інститутом фізичної хімії імені Л. В. Писаржевського НАН України.

11. Фармако-біофізичні властивості трансмембранних іонних струмів гладеньком'язових клітин резистивних артерій щура.

Автори: *Рєзніков В. Л., Цвіловський В. В.*

Представлена Інститутом фізіології імені О. О. Богомольця НАН України.

12. Цикл робіт «Нові підходи подолання лікарської резистентності пухлинних клітин шляхом індукції CD95-опосередкованого апоптозу.

Автор: *Шишова Ю. В.*

Представлений Інститутом експериментальної патології, онкології та радіобіології імені Р. Є. Кавецького НАН України.

13. Цикл праць «Збереження in situ та ex situ біорізноманіття рідкісних видів рослин».

Автори: *Діденко С. Я., Дзюба О. І., Іванніков Р. В., Ярославська Ж. М.*

Представлений Національним ботанічним садом імені М. М. Гришка НАН України.

14. Монографія «Чорне море: проблеми і пошуки їх вирішення».

Автор: *Коржунова Н. В.*

Представлена Радою з вивчення продуктивних сил України НАН України.

Публікуючи список робіт, допущених до участі в конкурсі на здобуття премій Президента України для молодих учених Національної академії наук України 2002 року, комітет звертається до наукових та науково-технічних товариств, наукових установ, підприємств, вищих навчальних закладів, учених та спеціалістів, широкої громадськості з проханням взяти участь в обговоренні перелічених праць і повідомити свою думку щодо їх змісту та складу авторських колективів.

Назви робіт і склади авторських колективів публікуються здебільшого згідно з поданням і уточнюватимуться при подальшому обговоренні.

Відгуки та зауваження просимо надсилати до 12 вересня цього року за адресою: 03680, Київ-5, вул. Горького, 51, Комітет з Державних премій України в галузі науки і техніки.

ОГОЛОШЕННЯ

Звіт про прибутки та збитки ЗАТ «ПРАЙМ–БАНК» м. Київ

Форма 2–КБ за станом на 1 липня 2002 року

Найменування статті	Станом на 1 липня 2002 року (тис. грн.)
Процентний дохід	1674
Процентні витрати	(62)
Чистий процентний дохід	**1612**
Комісійний дохід	338
Комісійні витрати	(5)
Чистий комісійний дохід	**333**
Чистий торгівельний дохід	12
Операційний дохід	5
Загальноадміністративні витрати	(311)
Витрати на персонал	(272)
Прибуток від операцій	1379
Витрати на безнадійні та сумнівні борги	(1292)
Прибуток до оподаткування	87
Податок на прибуток	(42)
Прибуток після оподаткування	
Чистий прибуток	45

Голова Правління **С. В. Нищий**
Головний бухгалтер **Н. М. Приходько**

Баланс
ЗАТ «ПРАЙМ–БАНК» станом на 1 липня 2002 року

Найменування статті	Станом на 1 липня 2002 року (тис. грн.)
Активи	
Кошти та залишки в НБУ	476
Кошти в інших банках	4572
Цінні папери на продаж	281
Кредити та заборгованість клієнтів	13229
Основні засоби та нематеріальні активи	326
Нараховані доходи до отримання	1607
Інші активи	206
Усього активів	20697
Зобов'язання	
Кошти банків	500
Кошти клієнтів	5027
Інші зобов'язання	47
Усього зобов'язань	5574
Власний капітал	
Статутний капітал	15000
Нерозподілений прибуток	123
Усього власного капіталу	15123
Усього пасивів	20697

Голова Правління **С. В. Нищий**
Головний бухгалтер **Н. М. Приходько**

Господарським судом Донецької області (83048, м. Донецк, вул. Артема, 157) порушено справи: № 32/87 Б про банкрутство Дочірнього підприємства «88 квартал» Колективного підприємства «Житловик», 84605, м. Горлівка, Донецької області, вул. Велікан,31, Код ЗКПО — 20315527, р/р 26002980981 у Горлівський філії АКБ «Укрсоцбанк», МФО 334088.

Розпорядником майна призначено Ригованова Руслана Олександровича (ліцензія № 249559);

справа № 3/85 Б про банкрутство ТОВ «Арт-Аум», 84638, м. Горлівка, Донецької області, пр. Перемоги, буд.112, кв. 17, код ЗКПО — 21953483, р/р 26008192479001 у ЦГТОБО Горлівським філіалі ПриватБанк, МФО 335515.

Розпорядником майна призначено Перекрьостову Ольгу Миколаївну (ліцензія № 249771), тел. (06242) 93501.

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Господарський суд Херсонської області (73000, м. Херсон, вул. Горького, 18) порушив справу № 6/25-Б про банкрутство СТОВ «Таврійська зірка-2» (юридична адреса: 73020, м. Херсон, вул. Лавреньова, 9, кв. 24. код по ЄДРПОУ — 31007095, розрахунковий рахунок № 26007768 в Новокаховській філії АППБ «Аваль», МФО 352598).

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Мітюка О. П.

Претензії приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Господарським судом Донецької області порушено справу № 3/106Б про банкрутство МКФ «Марія» м. Донецьк. Індекс 83008, м. Донецьк, вул. 60 лет СРСР, 7 код ЄДРПОУ 13493642, поточний рахунок 26003328, МФО 335076 в Донецькій обласній дирекції АППБ «Аваль», м. Донецьк. розпорядником майна призначено Глатко Г. М. Ліцензія № 047573 від 20.06.01р. тел: (062) 338-03-42.

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Квартальна фінансова звітність АКБ «ФІНБАНК»

БАЛАНСОВИЙ ЗВІТ АКБ "ФІНБАНК "станом на 1 липня 2002 року

(тис. грн.)

Рядок Найменування статті	Сума
АКТИВИ	
Кошти та залишки в НБУ	1 585
Кошти в інших банках	522
Кредити та заборгованість клієнтів	16 128
Інвестиційні цінні папери	2 071
Довгострокові вкладення до асоційованих компаній та дочірних установ	35
Основні засоби та нематеріальні активи	313
Нараховані доходи до отримання	232
Інші активи	1 291
Усього активів	**22 177**
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	
Кошти клієнтів	4 805
Нараховані витрати до сплати	65
Інші зобов'язання	64
Усього зобов'язань	**4 934**
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ	
Статутний капитал	16 000
Резерви	368
Нерозподілений прибуток	813
Прибуток поточного року	62
Усього власного капіталу	**17 243**
Усього пасивів	**22 177**

Голова Правління **Кокленков І.О.**
Головний бухгалтер **Гребнєва Л.С.**

ЗВІТ ПРО ПРИБУТКИ ТА ЗБИТКИ АКБ "ФІНБАНК" станом на 1 липня 2002 року

(тис. грн.)

Рядок Найменування статті	Сума
1.1.Процентний дохід	1 494
1.2.Процентні витрати	- 176
1.Чистий процентний дохід	1318
2.1.Комісійний дохід	330
2.2.Комісійні витрати	- 84
2.Чистий комісійний дохід	246
3.Чистий торговельний дохід	132
4.Операційний дохід	1 696
5.Загально адміністративні витрати	- 643
6.Витрати на персонал	- 507
7.Прибуток від операцій	546
8.Витрати на безнадійні та сумнівні борги	- 536
9.Прибуток до оподаткування	10
10.Податок на прибуток	0
11.Прибуток після оподаткування	10
12.Непередбачені доходи/витрати	52
13.Чистий прибуток/збиток банку	62

Голова Правління **Кокленков І.О.**
Головний бухгалтер **Гребнєва Л.С.**

В господарському суді Львівської області (м. Львів, вул. Личаківська, 81) порушена справа № 2/131-21/33 про банкрутство НВВКГ ТЗОВ «Діамант» (м. Борислав, вул. Тарнавка, 19) п/р 26000020, ЗКПО 22401521 в відділенні Ощадбанку № 6308, МФО 385082. Арбітражним керуючим призначено Невеличука Костянтина Васильовича, ліцензія № 249643 від 12.11.2001 р. Претензії кредиторів і санаторів приймаються протягом місяця з дня публікації оголошення.

Товариство з обмеженою відповідальністю **«Агросвіт ЛТД»** с. Глибоке Бориспільського р-ну Київської області повідомляє про виключення одного з учасників та зменшення Статутного фонду на 8 970 гривень.

Заперечення приймаються за адресою: 08300, м. Бориспіль, вул. Ново-Прорізна,8-А.

Господарським судом Харківської області (61022, м. Харків, пл. Свободи, 5) порушено справу № 6758/2-31 про визнання приватної фірми «ІнтерХарків» (61162, м. Харків, вул. Блюхера, 25-А, кв. 44, р/р № 26008006998 в Акціонерному Східно-Українському банку «Грант» МФО 351607), код 22616457, банкрутом.

Розпорядником майна ПФ «ІнтерХарків» призначено Тризна Олександра Васильовича, ліцензія № 250285 від 29.01.2002 р.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Хімсинтез» (код ЄДРПОУ 20076034) оголошує про свою ліквідацію. Претензії кредиторів приймаються протягом двох місяців з моменту публікації оголошення за адресою: 01023, м. Київ, вул. Шота Руставелі, 30, кв. 6, тел. (044) 451-40-30.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Астра» (ЄДРПОУ 25635113, м. Київ, бульвар Перова,15-в) повідомляє про свою ліквідацію. Претензії приймаються протягом місяця з дня публікації оголошення за тел.8-050-313-51-45.

ЗАТ «Видавнича група «Сьогодні» оголошує про ліквідацію дочірнього підприємства «Сьогодні», код ЄДРПОУ № 30116687, адреса: 03056, м. Київ, вул. Борщагівська, 152-б. Претензії кредиторів приймаються протягом двох місяців з дня опублікування цього оголошення.

Господарський суд Хмельницької області (29000, м. Хмельницький, Майдан Незалежності, 1) порушив справу № 13/85-Б від 20.05.2002 р. про проведення санації боржника його керівником ст. 53 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом «ЗАТ «Дунаєвецький арматурний завод», (р/р 260022258 в АППБ «Аваль» м. Хмельницький, МФО 315966, код 21331379, 32400, м. Дунаївці, вул. Леніна, 13).

Розпорядником майна призначено Маланчука Василя Івановича (ліцензія № 250263 від 25.01.2002 р., смт. Ярмолинці, вул. К. Венгера, 16, кв. 1). Керуючим санацією боржника Кузьмінського Станіслава Тадеушовича.

Претензії приймаються протягом місяця з дня публікації оголошення.

Фінансова звітність ВАТ РЕАЛ БАНК

Відкрите акціонерне товариство РЕАЛ БАНК
Баланс

тис. грн.

Найменування статті	На 01.07.2002	На 01.01.2002
Активи		
Кошти та залишки в НБУ	8084	4413
Кошти в інших банках	102399	101734
Цінні папери на продаж	3133	3133
Кредити та заборгованість клієнтів	27707	21254
Інвестиційні цінні папери	4120	3895
Довгострокові інвестиції до асоційованих компаній і дочірніх установ	25	18
Основні засоби та нематеріальні активи	2664	2667
Нараховані доходи до отримання	4016	11035
Інші активи	2285	647
Усього активів	154433	148796
Зобов'язання		
Кошти банків	88435	92640
Кошти клієнтів	38286	26775
Нараховані витрати до сплати	274	2452
Інші зобов'язання	764	486
Усього зобов'язань	127759	122353
Власний капітал		
Статутний капітал	19304	19304
Акції, що викуплені в акціонерів	-1703	-1700
Резерви	4303	3073
Результати переоцінки	96	96
Нерозподілений прибуток	4674	5670
Усього власного капіталу	26674	26443

Відкрите акціонерне товариство РЕАЛ БАНК
Звіт про фінансові результати

тис. грн.

Усього пасивів	154433	14879
Найменування статті	**На 01.07.2002**	**На 01.01.2002**
Процентний дохід	5184	19972
Процентні витрати	-3154	-14896
Чистий процентний дохід	2030	5076
Комісійний дохід	1359	3585
Комісійні витрати	-256	-776
Чистий комісійний дохід	1103	2809
Дивідендний дохід	39	—
Чистий торговельний дохід	346	253
Інший операційний дохід	11	126
Операційний дохід	3529	8264
Загальноадміністративні витрати	-1890	-3474
Витрати на персонал	-1573	-3214
Прибуток від операцій	66	1576
Витрати на безнадійні та сумнівні борги	91	-216
Прибуток до оподаткування	157	1360
Податок на прибуток	-23	-42
Прибуток після оподаткування	134	1318
Непередбачені доходи/витрати	99	0
Чистий прибуток/збиток банку	233	1318
Чистий прибуток на одну просту акцію (грн.)	0,0013	0,0075

В.о. Голови Правління **І. В. Дідковський**
Головний бухгалтер **Т. Е. Маматова**

Господарським судом Чернігівської області порушено справу про банкрутство № 9/68-б відносно Товариства з обмеженою відповідальністю «Ріпкинський маслозавод». Смт. Ріпки, вул. Шевченка, 166. Відкрито процедуру розпорядження майном боржника. Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Рябчуна Олега Олександровича (ліцензія Мінекономіки № 250163 від 06.12.2001 року).

Претензії кредиторів приймаються на адресу Господарського суду: м. Чернігів, проспект Миру, 20 протягом одного місяця з дня публікації оголошення.

Господарський суд м. Києва, (м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-б,) Постановою по справі № 24-269-б від 17.06.2002 р. визнав банкрутом Приватне підприємство «Виробничо-торгівельну фірму «Діти та екологія» (адреса: м. Київ, вул. Генерала Наумова, 23-Б; код ЄДРПОУ 30550285), р/р 260083588 в АППБ «Аваль» м. Києва, МФО 300335, і відкриває ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено Плющакову Валентину Миколаївну (адреса: м. Київ, вул. Мельникова, 2/10).

Кредитори протягом місяця після опублікування даного оголошення можуть звернутись із заявою про визнання кредитором по справі до господарського суду м. Києва.

Правління
Одеського відкритого акціонерного товариства
«Ексімнафтопродукт»

доводить до відома акціонерів, що до порядку денного загальних зборів акціонерів, які відбудуться 26 липня 2002 року в місті Одесі, в приміщенні Палацу культури студентів «Політехнічний» Одеського національного політехнічного університету за адресою: м. Одеса, проспект Шевченка, 1а було внесено зміни.

Порядок денний у новій редакції:

1. Звіт Правління щодо фінансово-господарської діяльності ВАТ «Ексімнафтопродукт» за підсумками 2000—2001 років та визначення основних напрямів діяльності на 2002 рік.
2. Звіт про роботу Спостережної ради за період 2000—2001 роки.
3. Звіт та висновки Ревізійної комісії по річним звітам та балансам ВАТ «Ексімнафтопродукт» за 2000—2001 роки та затвердження річних підсумків діяльності акціонерного товариства у 2000—2001 роках.
4. Затвердження порядку використання прибутку в 2000—2001 роках, розподіл балансового прибутку станом на 01.01.2002 року, порядку та строку виплати дивідендів та затвердження планових нормативів розподілу прибутку на 2002 рік.
5. Відкликання та обрання членів Ревізійної комісії.
6. Відкликання та обрання членів Спостережної ради та кандидатів в члени Спостережної ради.
7. Про збільшення статутного фонду ВАТ «Ексімнафтопродукт» шляхом додаткового випуску простих іменних акцій. Затвердження інформації про випуск акцій.
8. Внесення змін до статуту ВАТ «Ексімнафтопродукт».

а) мотив збільшення статутного фонду — залучення коштів для подальшого розвитку виробництва та укріплення фінансового стану.

Статутний фонд планується збільшити шляхом додаткового випуску простих іменних акцій.

Мінімальний плануємий розмір збільшення статутного фонду — 8 400 000,00 (вісім мільйонів чотириста тисяч) гривень.

б) Проект змін до Статуту ВАТ «Ексімнафтопродукт», пов'язаних із збільшенням статутного фонду:

— п. 5.2. «Статутний фонд Товариства становить 10 047 842,75 (десять мільйонів сорок сім тисяч вісімсот сорок дві гривні сімдесят п'ять копійок) гривень.

— п. 5.3. «Статутний фонд розподілено на 40 191 371 простих іменних акцій номінальною вартістю 0,25 грн. кожна».

в) Планується здійснити емісію простих іменних акцій ВАТ «Ексімнафтопродукт» в кількості 33 600 000 (тридцять три мільйони шістсот тисяч) штук номінальною вартістю 0,25 (двадцять п'ять копійок) гривень кожна на загальну суму 8 400 000,00 (вісім мільйонів чотириста тисяч) гривень.

г) Номінальна вартість однієї акції залишається без змін 0,25 (двадцять п'ять копійок) гривень.

д) Права акціонерів при додатковому випуску акцій не змінюються.

е) Дата початку та закінчення підписки на акції, які додатково випускаються:

— перший етап: з 01 жовтня по 15 жотвня 2002 року;

— другий етап: з 16 жовтня по 20 жовтня 2002 року.

ж) В зв'язку із збільшенням статутного фонду ВАТ «Ексімнафтопродукт» акціонери збитків не несуть.

Перевищення чи недосягнення плануємого рівня збільшення статутного фонду не передбачається.

Правління ВАТ «Ексімнафтопродукт».

ДАЛІ БУДЕ

ФОТО З КОНВЕРТА

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Спека, фонтан у центрі міста...

Київ.

НАРОДНИЙ КАЛЕНДАР

У липні день одбуває, а жара прибуває

13 липня — Полупетра або Петрового батька. Цього дня у старовину вшановували пастухів і тварин. Щаслива та хата, де худоби багато.

14 липня — Кузьми і Дем'яна. «Кузьма і Дем'ян згубили жупан» —початок літньої спеки, адже за старим стилем це полудень літа.

15 липня — Фотія. Закінчували косовицю і починали готуватися до жнив. Якщо з'явилися жовті листочки на деревах — на ранню осінь і зиму.

18 липня — Кирила і Афанасія. Якщо місяць яскравий, то на щедрий урожай.

Прикмети місяця

■ Золотиста вечірня зоря на безхмарному небі — утримається добра погода.

■ Нічна роса не висихає — бути грозі; що більша роса, то жаркіший день.

■ Літній ранковий туман — на ясну погоду.

■ День паркий, а з листя осокора чи клена крапають «сльози» —чекай дощу.

■ Перед дощем пуп'янки троянд і шипшини не розпускаються.

ЦЕ ЦІКАВО

А тютюн та люлька...

Люлька в козака такий само атрибут амуніції, як пістоль чи шабля, кінь чи спис.

Паління, безумовно, шкідлива звичка. Однак медична статистика свідчить, що паління люльки завдає меншої шкоди. Більшість курців палять люльку, не затягуючись, тому дим не потрапляє в легені. Сучасна ж обробка тютюну для люльки та використання ефективних фільтрів істотно знижують шкідливі наслідки.

Згадайте імена історичних постатей та художніх персонажів, які неодмінно пов'язані з палінням люльки. Це Тарас Бульба і Богдан Хмельницький, Йосип Сталін, Делано Рузвельт, Жорж Сіменон, Сергій Єсенін, Альберт Енштейн, Марк Твен, і, безумовно, Ван Гог. Якщо ви пам'ятаєте, то перший, власне, через люльку і загинув, а останній написав 14 картин де фігурує люлька (серед них і чотири автопортрети).

Курці люльки роблять багато різних маніпуляцій —чистять, вибивають, набивають тютюном, запалюють... Це, як свідчить психолог Макс Лютер, добра нагода зняти напруження, можливість тягнути час, коли треба зробити вибір або прийняти важливе рішення. Люлькарі вміють уникати неприємного питання, не приймають швидких рішень та люблять владу. Згадайте хоча б Сталіна чи Рузвельта.

Сьогодні люльку вважають ознакою достатку, вона є атрибутом солідної, впевненої в собі та у своїй справі людини. Мало хто знає, що смокінг спочатку і був призначений для... куріння люльки або ж сигари. Та й важко собі уявити курця люльки у джинсах та футболці. А ще люлька — це одна з таких речей, які ніколи і нікому не позичають, як от дружина і кінь.

Отже, куріння люльки — заняття не з дешевих. Небагато знайдеться і справжніх поціновувачів цієї справи, в колекції яких є люлька з бивня слона та одного ствола дерева вартістю 15 тисяч доларів США.

Справжнім мистецтвом можна назвати обкурювання нової люльки. Її змащують зсередини медом, щоб він у процесі паління затвердів і створив необхідний нагар з приємним солодкуватим присмаком. Дехто використовує для цього вишукані марки коньяків. Але фахівці стверджують, що така люлька неодмінно потріскає. Важливо і те, який тютюн використовується, як щільно набивається чубук, і навіть темп, в якому розпалюватиметься люлька. Варто зазначити, що Олександр Ширвінд, визнаний поціновувач і знавець люльки, доволі намучився, навчаючи премудростям цієї справи Василя Ліванова, який створив один з найкращих у світі образів Шерлока Холмса.

Наталя ДАВИЧ.

Кросворд

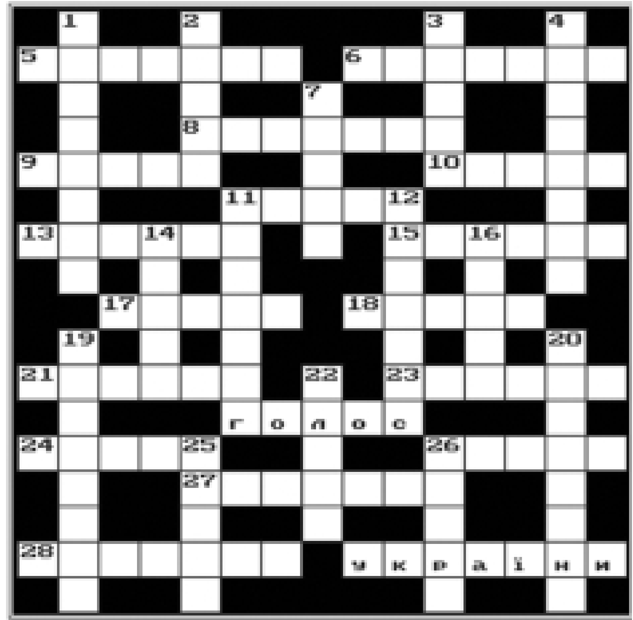
По горизонталі:

5. Портрет (заст.). 6. Кормова ріпа. 8. Низька піч у вигляді тапчана. 9. Пора року. 10. Найдовша річка Франції. 11. Комаха з довгими ногами. 13. Розділовий знак. 15. Відчуття на зубах від споживання кислого. 17. Посудина для вина. 18. Посудина для газованої води. 21. Сушені абрикоси без кісточок. 23. Обмолочене зерно. 24. Холодна зброя з довгим, прямим і широким двосічним клинком. 26. Відкритий прилавок для торгівлі на вулиці. 27. Давньоримський військовий корабель з трьома рядами весел. 28. Мати Геракла.

По вертикалі:

1. Бак із герметичною кришкою для різних рідин. 2. Поєдинок між двома противниками із застосуванням зброї. 3. Терен, регіон, район, область. 4. Ущипливий вірш. 7. Тваринний світ. 11. Вулканічний масив у Криму. 12. Синус доповняльного кута. 14. Тавро на зливках благородного металу. 16. Столиця Японії до 1863 року. 19. Великий перелітний птах. 20. Безліса ділянка верхнього поясу Українських Карпат. 22. Рослинний світ. 25. Горизонтальна підземна виробка. 26. Великий православний чоловічий монастир.

Склав Іван СОБКО.

Відповіді на кросворд від 22 червня

По горизонталі:

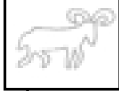
7. Лонжерон. 8. Брущатка. 10. Фаланга. 11. Гітана. 12. Купіль. 15. Намисто. 17. Тіснина. 19. Хартія. 20. Глорія. 24. Бангкок. 25. Цимбали. 26. Акція. 27. Сантим. 30. Дилема. 32. Гімназія. 33. Платинат.

По вертикалі:

1. Комбінат. 2. Ожина. 3. Трефа. 4. Судак. 5. Галоп. 6. Акваланг. 9. Гаолян. 13. Горілка. 14. Столиця. 16. Сурик. 18. Сором. 21. Гарантія. 22. Лацкан. 23. Альманах. 28. Турне. 29. Мурза. 30. Диван. 31. Лютий.

Астрологічний прогноз на 15—21 липня 2002 р.

Тиждень насичений подіями, успіх залежить від вашої оперативності і розторопності. Велика частина інформації буде прихована від вас, тому не поспішайте робити висновки.

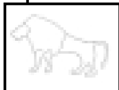
ОВЕН. На цьому тижні ви зрозумієте, що не знаєте ключової інформації з проблем, які цікавлять вас і пов'язані з питаннями сім'ї, місця проживання або нерухомості. Тому приймати чи не приймати рішення —залежить від вашої довіри до тих, з ким ви домовляєтеся.

ТЕЛЕЦЬ. Не вся інформація, яку ви отримаєте, буде повною і об'єктивною, найважливіші відомості будуть приховані від вас. Якщо можете — не призначайте на цей тиждень важливих зустрічей, не займайтеся оформленням документів. Почекайте, поки з'ясується ситуація.

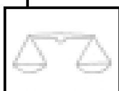
БЛИЗНЯТА. Не покладайтеся на отримані протягом цього тижня фінансові відомості, вони не відображатимуть повної картини. Ви можете знайти для себе дуже вигідну роботу з великим заробітком або зібрати плоди своїх зусиль: отримати великі гроші. Можете розраховувати на успіх у комерції та у великих покупках.

РАК. Виявите рішучість і організаційний талант, вирішите нагальні питання. Завдяки авторитету і успіхам, досягнутим раніше, ви відчуєте упевненість в своїх силах. Протягом цього тижня інформація, що йде від вас, сприйматиметься не повністю. Спілкуючись з людьми, майте на увазі, що ваші співрозмовники можуть частину інформації не почути або не запам'ятати.

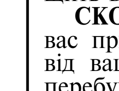

ЛЕВ. Протягом цього тижня ваше лідерство матиме закулісний характер. Розв'язуючи питання, пов'язані з об'єднаними фінансами або корпоративними грошима, податками, страхуванням, спадком, не треба демонструвати свою волю. Важливі справи краще вести таємно.

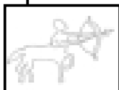
ДІВА. Цей тиждень дає можливість, використовуючи свій авторитет, успішно організувати або взяти участь у колективній або громадській діяльності. У цих справах ви можете взяти на себе роль лідера. Можливо, на цьому тижні у вас налагодиться дружба з популярними або важливими персонами.

ТЕРЕЗИ. Ви можете домогтися багато чого в своїй професійній діяльності тільки в тому випадку, якщо не побоїтеся взяти на себе відповідність. Використайте цей тиждень для поліпшення стосунків із співробітниками і підлеглими, це підвищить ваш авторитет.

СКОРПІОН. Успіх і визнання, які до вас прийдуть на цьому тижні, залежать від вашого авторитету у партнерів, які перебувають далеко або за кордоном. Використайте цей час для здобуття освіти або самоосвіти. Можливо, що офіційні документи, отримані здалеку, не міститимуть достатньо інформації.

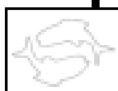

СТРІЛЕЦЬ. Цього тижня ви можете досягнути своєї мети, вигідно вирішити питання оренди, розподілу спірного майна або об'єднання фінансів. Використайте цей тиждень, аби розібратися з проблемами, пов'язаними з податками або боргами.

КОЗЕРІГ. Приділіть на цьому тижні увагу дружині (чоловіку) або партнерам з бізнесу, щоб поліпшити свої стосунки з ними. Це сприятливо позначиться на вашому авторитеті, перспективах і творчості. Приймаючи важливі рішення слід враховувати їхню думку.

ВОДОЛІЙ. Цього тижня ви повинні якомога якісніше виконати задану вам роботу, щоб добитися успіху і отримати непоганий заробіток. Ви можете бути залучені в ділову діяльність, яка розширить ваші перспективи і можливості.

РИБИ. Ваші творчі дослідження або захоплення дадуть результати. Вам дуже поталанить: можна грати і виграти, можна заявити про себе, дати рекламу і закохатися. Можете бути упевнені в собі і обраному шляху. Спілкуючись з дітьми або коханим, пам'ятайте, що вони можуть від вас щось приховувати.

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Редактор номера Віталій ЖЕЖЕРА.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання— КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955. Загальний тираж 159000.

Ціна договірна

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України»
Зам. 0311125. **1 2 3 4 5 6 7 8 9 0**

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-84-92;
телефакс — 224-72-54;
відділ реклами — 449-72-53, 441-89-34, 441-89-44;
телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій
Internet: http://uamedia.visti.net/golos